

**Uluslararası Muhasebe Standartları'nın İMKB'de
İşlem Gören Hizmet İşletmelerinin Finansal
Tablolarına Etkisi**

Elif Güzel

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü'ne İşletme Yönetimi
dalında Yüksek Lisans Tezi olarak
sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Eylül 2015
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Serhan Çiftçioğlu
L. E. Ö. A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin İşletme Bölümü dalında Yüksek Lisans gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Mustafa Tümer
İşletme Bölümü Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimiz, tezin nitelik bakımından İşletme Bölümü Yüksek Lisans gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Doç. Dr. İlhan Dalcı
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. İbrahim Lazol

2. Doç. Dr. İlhan Dalcı

3. Yrd. Doç. Dr. Hasan Özyapıcı

ABSTRACT

With the globalization of the world, global competition and an increase in foreign investment, accounting systems influenced countries and have brought about the need to create a common language. International Financial Reporting Standards (IFRS) and International Accounting Standards (IAS) have been created and the effects became a very important topic on the accounting system all over the world. Hence, this study aimed to examine the effects of IAS and IFRS in the transition balance sheet items and ratios on businesses operating in Turkey. Twenty two businesses that operate in ISE have been selected according to the criteria: 'businesses in the services sector definitions (ICB Structure)'. The investigation was on IFRS transition year (2005) on statistically significant differences on balance sheet items and ratios published. As a result of the findings, a significant difference found items; short-term receivables from related parties, other current assets, intangible assets, total capital reserves, total current assets, marketable securities, assets held for sale long-deferred tax assets, short-term financial liabilities, short-term financial lease, payables, short-term trade payables, short-term payables to related parties, short-term advances received, long-term financial lease payables items. Only statistically significant different ratio was leverage ratio, which was included in the analysis.

Key Words: International Accounting Standards, International Financial Reporting Standards, Harmonization, Istanbul Stock Exchange

ÖZ

Dünyanın küreselleşmesiyle birlikte, küresel rekabetin ve yabancı yatırımların artması ülkelerin muhasebe sistemlerini de etkilemiş ve ortak bir dil oluşturma ihtiyacını doğurmuştur. Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) oluşturulmuş ve tüm dünyada muhasebe sistemi üzerinde yaratacağı etkiler çok önemli bir konu haline gelmiştir. Dolayısıyla, bu çalışma UMS ve UFRS'lerin geçiş yılında Türkiye'de faaliyet gösteren hizmet işletmelerinin bilanço kalemleri ve rasyoları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında (İMKB) faaliyet gösteren 22 adet hizmet işletmesi 'Hizmet sektöründeki işletmelerin tanımlamaları (ICB Structure)' kriterlerine göre seçilmiştir. UFRS'ye geçiş yılı (2005) yayınlanan bilanço kalemleri ve rasyolar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucu anlamlı fark bulunan kalemler; kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar, diğer dönen varlıklar, maddi olmayan varlıklar, toplam sermaye yedekleri, toplam dönen varlıklar, menkul kıymetler, satım amaçlı elde tutulan varlıklar, uzun ertelenen vergi varlıkları, kısa süreli finansal borçlar, kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar, kısa vadeli ticari borçlar, kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar, kısa vadeli alınan avanslar, uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar kalemleridir. Ayrıca istatistiksel olarak anlamlı fark bulunan rasyo sadece kaldıraç oranıdır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Muhasebe Standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, Uyumlaştırma, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

Anne ve Babama

TEŞEKKÜR

Tüm çalışmam sırasında benden hiçbir desteğini esirgemeyen ve yol göstericiliğiyle tüm yaşayabileceğim aksilikler daha başıma gelmeden engel olan Hocam, Tez Danışmanım Sn. Doç. Dr. İlhan Dalcı'ya, bilgi, tecrübesi ve sabrıyla her sorduğum soruyu yorulmadan cevaplayan Sn. Prof. Dr. İbrahim Lazol'a ve detaylı katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Hasan Özyapıcı'ya çok teşekkür ederim.

Tüm bu yol boyunca bana her zaman destek veren Hocam Sn. Güzide Atai'ye, ablalığını hiç esirgemeyen Sn. Yağmur T. Ergüneş'e ve bana maddi manevi yardımcı olan sevgili arkadaşlarım Alex Junior ve Gülsen Dökmecioğlu'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak; bu yolda beni destekleyen, her zaman yanımda olan sevgili aileme de teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iii
ÖZ	iv
TEŞEKKÜR.....	vi
1 GİRİŞ	1
1.1 Uluslararası Muhasebe Standartlarına Genel Bakış	1
1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	3
1.3 Araştırmanın Sınırlılıkları ve Kullanılan Yöntem	4
2 TÜRKİYE’DE MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ	6
3 LİTERATÜR TARAMASI.....	9
4 METODOLOJİ	18
4.1 Uluslararası Muhasebe Standartlarının Finansal ve Mali Tablolar Üzerindeki Etkilerini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma.....	18
4.2 Araştırmanın Metodolojisi	18
4.2.1 Araştırmanın Amacı.....	18
4.2.2 Araştırmanın Önemi	18
4.3 Araştırmada Kullanılan Yöntem	19
4.3.1 Veri Toplama	19
4.3.2 Değişkenler	23
4.3.3 Veri Analizi.....	24
5 BULGULAR VE ANALİZ.....	26
6 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55
REFERANSLAR	58

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Hizmet Sektöründeki İşletmelerin Tanımlamaları (ICB Structure)	20
Tablo 2: Seçilen Değişkenler	23
Tablo 3: Ortalama ve Medyan Değerleri	26
Tablo 4: ‘Skewness’ ve ‘Kurtosis’ Değerleri.....	33
Tablo 5: T- test Sonuçları.....	38
Tablo 6: Wilcoxon İşaretli Sıra Testi Sonuçları.....	43

KISALTMALAR

İMKB	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TDMS	Tek Düzen Muhasebe Sistemi
TMS	Türk Muhasebe Standartları
TMSK	Türk Muhasebe Standartları Kurulu
TMUD	Türkiye Muhasebe Uzmanlar Derneği
TMUDESK	Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu
UFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMS	Uluslararası Muhasebe Standartları

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Uluslararası Muhasebe Standartlarına Genel Bakış

Dünyada meydana gelen gelişmeler ve sermaye piyasalarının küreselleşmesi ülkeleri ortak bir iktisadi yapıya sürüklemiştir. Küresel anlamda rekabet artmış ve yabancı yatırımların çoğalmasına neden olmuştur. Yaşanan değişimler ve gelişmeler uygulanan muhasebe sisteminin işleyişini de etkilemiştir. Küreselleşen dünyaya ayak uydurabilmek için ülkeler içerisindeki birçok meslek yapıları da değişime girmişlerdir (Ayboğa, 2002, Sy:41). Teknolojinin de hızlı gelişimi ile birlikte ülkeler arası kısıtlanmanın ortadan kalkması, ulusal ve uluslararası yatırımların gün geçtikçe artması yatırımcıların uluslararası yatırım fırsatlarına olan ilgisini de arttırmıştır. Ayrıca işletmeler de fon kaynaklarını çoğalta bilmek için uluslararası alana yönelmişlerdir. Fakat bu durum ortaya çıkabilecek tehlike ve aksaklıkları da beraberinde getirmiştir. Finansal bilginin doğruluğu ve ulaşılabilirliği çok önemli bir noktaya gelmiştir. Artan yatırımlar ortak bir muhasebe sisteminin oluşması ihtiyacını doğurmuştur. Ülkelerin kendilerine ait muhasebe sistemleri diğer ülkelerle farklılıklar göstermekte, yabancı yatırımcılara karışık gelmekte ve zorluklar yaşamalarına neden olmaktadır. Yatırımcılar yatırım yapacakları ülkeyi seçerken bu konuya özen göstermektedirler. Muhasebe işleyişinin kolay anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, açık ve net olması yatırımcıların dikkat ettikleri ve önem verdikleri bir konu haline gelmiştir. Soruna çözüm olabilmesi için ilk olarak 1960'lı yıllarda üzerinde çalışılmaya başlanan ve 1973 yılında kurulan UMS Komitesi tarafından

‘Uluslararası Muhasebe Standartları’ oluşturulmuştur. Muhasebe standartları finansal tabloların karşılaştırılabilir olması ve doğruyu yansıtması nedeniyle oluşturulmuştur (Tetik ve Demirel, 2004:186). Oluşturulan standartların ülkelerin ekonomilerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Muhasebenin tek dil konuşmasını temel alan standartlar ile ülkelerin tek bir muhasebe sistemi içerisinde finansal tablolar ve mali raporlar hazırlamalarını sağlayarak çıkabilecek karışıklıkları, ülkelerin kendilerine has kurallarının yarattığı zorlukları azaltmak istenmektedir. Bu şekilde tabloların dünya çapında kılınması amaçlanmıştır. UMS/UFRS ile sermaye piyasalarının getirisinin ve randımanının artacağı da düşünülmektedir. Muhasebe standartları, muhasebe bilgilerinin ve verilerinin gerek elde edilme gerekse de kullanım sürecinde uyulması gereken kurallar olarak tanımlanabilmektedir (Erdoğan, 2002: 15). Muhasebe standartları, muhasebe alanında hareket birliği sağlamak amacıyla muhasebenin kozmik norm, yasa, ifade, hukuk, hipotez ve yöntemlerine uygun olarak belirlenmiş tek düzen mal oluş ve envanter yönergeleri, tek düzen hesap çerçevesi, ilgili yasa hükümleri ve beyannamelerden oluşan kendi içinde tutarlı olan, muhasebe sel bütünlük sağlayan, mali tabloları belirli amaçlar için tertipleme, sunma ve değerlendirme bültenleri gibi uyulması şart olan kurallar bütünüdür (Yazıcı, 2003; sy:35). Karşılaştırılabilirliğin sağlanması, bilgilerin saydam olması birbirinden farklı raporlar hazırlama gereğini ayrıca uygulamalar yapılırken oluşacak maliyetlerinin de azalacağı vurgulanmaktadır. Tek tip kurallar bütünüünün uygulanması küresel anlamda muhasebe sistemine bir düzen getirme olanağını da arttıracaktır. Muhasebe standartları, muhasebe işleyişine doğrultu sağlayan ve finansal tabloların hazırlanmasına istikrar getiren normlardır (Akgül ve Akay, 2006; sy:4). Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu tarafından standartlarla ilgili alınmak istenen ve beklenen sonuçlar; yatırımcılar için daha fazla karşılaştırılabilir bilgiler

sağlama, yatırımcılarda daha fazla sınır ötesi yatırım yapma isteği sağlama, sermaye maliyetini düşürme, kaynak dağılımını daha etkin kılma, ekonomik büyümeyi arttırma olarak belirtilmiştir (IFAC, 2004). Diğer taraftan ülkelerin farklılıklarından çıkacak karışıklıklar, ülkelerin bu standartları benimsemekte yaşayacakları bir takım zorluklar, standartların eğitime dahil edilip edilemeyeceğinin bilinmemesi, standartları ülkelerin kendi dillerine çevrilmesinde oluşabilecek olan sorunlar olarak belirtilmektedir.

Avrupa Birliğinin içerdiği tüm ülkelere 1 Ocak 2005 yılında borsaya bağlı tüm şirketler için UMS/UFRS kullanımı zorunlu hale gelmiştir (Balsari, K.C. and Varan S. 2014). Böylece Avrupa Birliğindeki halka açık şirketler yayınladıkları finansal tabloları UMS'ye uygun hazırlamak durumunda kalmışlardır. 1 Ocak 2007 tarihinde ise bu sürece AB'de ki tüm şirketler dahil olmuşlardır. Öncü AB olmak üzere gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede UMS/UFRS kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye de 2005 ten itibaren uluslararası muhasebe standartlarını borsaya bağlı halka açık tüm şirketler için zorunlu hale getiren ülkelerdendir.

1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi

UMS/UFRS'lerin tüm ülkelere kullanımının önemi birçok çalışmada vurgulanmıştır. UMS/UFRS'lerin zorunlu hale gelmesinden sonra ortaya çıkan en önemli sorunlardan bir tanesi, oluşturulan standartların işletmelerin finansal tablolarına nasıl etki edeceğidir. Bu kapsamda UMS/UFRS'lerin kullanılmaya başlanılmasının ardından mali tablolar üzerindeki değişimleri incelemek için dünyanın birçok yerinde çalışmalar yapılmış ve etkiler tespit edilmek istenmiştir. Örneğin; Lainez ve Callao (2000), Jones ve Higgins (2006), Callao, Jarne ve Lainez (2007), Silva ve Pferdehirt (2008), Chen ve Zhanf (2009), Lantto ve Sahlström

(2009), Cortesi, Montani ve Tettamanzi (2009), Iatridis (2010), Stent, Bradbury ve Hooks (2010), Blanchette, Racicot ve Girard (2011), Pazarskis, Alexandrakis, Notopoulos ve Kydros (2011), Blanchette, Racicot ve Sedzro (2013), Fito, Moya ve Orgaz (2014) çalışmalarında UMS/ UFRS'lerin finansal tablolar üzerindeki etkilerini ölçmeyi amaçlamışlardır. Diğer yandan bu kapsamda Türkiye'de de hem Borsaya kayıtlı işletmelerde bir takım çalışmalar yapılmıştır. Örneğin; Akgün (2006), Ağca ve Aktaş (2007) İMKB Kayıtlı İşletmeler üzerinde, Çelik, Aygören ve Uyar (2007) Sermaye Piyasası Kuruluna Tabi İşletmeler üzerinde, Atmaca ve Çelenk (2011), Ataman ve Özden (2009), Elitaş (2010) BİST'de işlem gören iki üretim firması üzerinde, Terzi, Öktem ve Şen (2013) Borsa İstanbul'a kayıtlı imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler üzerinde, Bayri (2010), Özdemir (2015), Alkan ve Doğan (2012), çalışmalarında İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören işletmeler üzerinde, Akbulut ve Yanık (2007), Büyükşalvarcı ve Uyar (2011) İMKB'de işlem gören işletmeler üzerinde konuyla ilgili çalışmalar yürütmüş ve bahsedilen sektörlerdeki işletmelerin finansal tablolarındaki değişimleri incelemişlerdir.

Türkiye'de önemli bir sektör olan hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerinde özel olarak bir çalışma yapılmamıştır. Dolayısıyla, yapılan çalışmalara ek olarak yapılan bu çalışmanın UMS/UFRS'lerin finansal tablolara etkilerini ölçmeye yönelik literatürdeki mevcut açığı kapatması beklenmektedir.

1.3 Araştırmanın Sınırlılıkları ve Kullanılan Yöntem

Yapılması amaçlanan kıyaslama için tüm veriler İMKB'den elde edilmiştir. Çalışmada İMKB'ye kayıtlı tüm hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ele alınmıştır. Yaklaşık 30 şirketin 22 tanesinin bilanço verilerine ulaşılmıştır. 2004 yılı yerel muhasebe kurallarına göre hazırlanan mali tablolar ile 2005 yılında yeni

uygulamaya göre hazırlanan mali tablolar analiz edilmiştir. Yeni standartların kullanılmaya başlanmasından sonra söz konusu 2004 yılı raporları yeni standartlara göre yeniden uyarlanmış ve bu haliyle tekrar incelenmiştir. O dönemde gelir tabloları uyarlanmadığı için sadece bilanço kalemleri ve rasyolar üzerinde çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için Eşleştirilmiş İki Grup Arasındaki Farkların Testi ayrıca elde edilen veriler normal dağılım göstermediği için Wilcoxon İşaretli Sıra Testi uygulanmıştır.

Bölüm 2

TÜRKİYE'DE MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Muhasebeye dair dünyada ilk çalışmalar 1494 yılında olmuştur. Türkiye'de ise 1363 yılında ilk çalışmalar yapılmıştır. Günümüzden 81 yıl önce Cumhuriyetin ilk zamanlarında Batı'da uygulanan muhasebe uygulamaları Türkiye'de de uygulanmıştır. Türk Ticaret Kanunu, Fransız Ticaret Kanunundan adapte edilmiştir. Bu yüzden o dönemlerde Fransız etkisi görülmektedir. Osmanlı Bankası 1880 yılında kurulmuştur ve uyguladıkları muhasebe sisteminde Fransız etkisi olduğu görülmüştür (Akdoğan ve Aydın,1987,84).

Muhasebenin biçimlenmesi Kanunname i Ticaret ile başlamıştır (1850). 1926 yılında Ticaret Kanunu yürürlüğe girmiştir. Şirket hesaplarının tutuluş şekli ve sağlanan kar konuları üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Diğer taraftan sınırlı olarak döküm (envanter) çalışmaları, kar zarar ve bilanço tablolarının oluşturulması ve düzenlenmesi gibi noktalara belli kural çerçeveleri getirilmiştir. 1942 yılında TMUD kurulmuştur. TMUD ilk önce 'Eksper Muhasipler ve İşletme Organizatörleri Derneği' olarak kurulmuştur. Fakat daha sonra 'Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği' olarak değiştirilmiştir (1967).

1960 yılından itibaren Türkiye'de 'Anglo- Sakson' İngiliz dilinin konuşulduğu ülkelerdeki muhasebe sisteminin etkileri görülmüştür. Bu yıllarda ülkede tek düzen muhasebe sistemi oluşturmak için çalışmalar başlamıştır. Aynı yıllarda ülkede planlı

kalkınma çabaları başlamış ve kamu ya da özel sektör içerisinde çalışma sürdüren işletmeler özellikle hedeflerine uygun yatırım harcamalarını yeni muhasebe düzenine göre hazırlamak zorunda kalmışlardır. 1981 yılında Sermaye Piyasası Kanunu yürürlüğe girmiştir. Maliye Bakanlığı tarafında 1992 yılında Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çıkarılmıştır. Bu tebliğ günümüzde Türkiye’de kullanılan muhasebe sisteminin çerçevesini oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalar sonucu maliyet muhasebesi de sisteme dahil edilmiş ve 1 Ocak 1977 yılından sonra uygulanmaya başlanmıştır (Göktan,1980:163-164). Tebliğ muhasebenin temel kavramlarını tanımlamış ve tek düzen hesap sistemini oluşturmuştur. Bundan sonra kullanılan muhasebe stratejileri, mali tabloların hazırlanması ve sunulması TDMS ile gösterilmeye başlanmıştır. TDMS birçok anlamda yarar sağlamıştır. TDMS varlıkların ve kaynakların değerlemesi açısından vergi mevzuatına bağlılığını sürdürmekle birlikte, ticari mal ve mali karın ayrı ayrı hesaplanmasına olanak sağlayarak, muhasebe uygulamalarında ve finansal raporlamada vergi mevzuatından göreceli ayrışmayı da olanaklı hale getirmiştir (Bayri, 2010: 89-90).

Ardından 1994 yılında muhasebe sistemi yürürlüğe girmiş ve hızla önemli bir hal almaya başlamıştır. Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) 09.02.1994 tarihinde kurulmuştur. Türkiye’de muhasebe standartları açısından en önemli adımlardan biri 9 Şubat 1994 tarihinde Türkiye Muhasebe ve Denetim Kurulunun kurulması ile atılmıştır (Yalkın, 2002: 6). 1996 yılında TMS yayınlanmış ve iki yıl sonrada standartlar yürürlüğe girmiştir. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuş ve 2002 yılında çalışmaya geçmiştir. TMSK UMS/UFRS ile birebir uyumlu Türk Muhasebe Standartları’nı yayınlamayı amaçlamıştır. TMUD 2004 yılında ‘ Uluslararası Muhasebe Eğitimi ve Araştırması Derneği’ne üye

olmuştur. TMUD bu adım ile UMS/UFRS'lerin önemini vurgulamıştır. Dernek ciddi çalışmalar yapmış ve Türkiye'de ki muhasebe uygulamalarının dünya çapında geçerliliği için çalışmalarını sürdürmüştür. Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyelik sağlamak istemesi, gelişmekte olan ekonomik yapısı muhasebe sisteminde de uyum sürecine girilmesine neden olmuştur. Türk şirketlerinin halka açık hale gelmesi ve dünya piyasasında rekabet üstünlüğü sağlayabilmesi için birçok ülkede kabul görmüş UMS/UFRS ile birebir uyumlu Türk Muhasebe Standartları 2005 yılı Ocak ayından itibaren yayınlanmıştır. 2003 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanana UFRS ile uyumlu TMS'ler borsa piyasasında faaliyet gösteren işletmeler, borsa piyasasına bağlı olsun ya da olmasın bütün aracılık yapan kurumlar gibi kapsam dışarısında tutulmamış firmalar için 01.01.2005 tarihinden itibaren son bulan finansal tabloları kapsayan tebliğ yürürlüğe sokulmuştur. (Seri: XI: 25 Sayılı Tebliğ). UFRS'ler için belli bir finansal tablo ve dipnot taslağı belirlenmemiş olsa da, Türkiye sermaye piyasalarında işlem gören işletmelerin yayınlacakları finansal tablolarında ilk defa UFRS'lerin kullanılacak olması nedeniyle, tutarlılık ve şeffaflığın sağlanabilmesi açısından sunulan finansal tablolar için belli bir taslak belirlenmesi fikri ön plana çıkmıştır. Finansal tablolar için oluşturulan taslak tebliğe eklenmiştir (Seri: XI: 25 Sayılı Tebliğ). Dünyaca kabul edilmeye başlanmış olan UMS ve UFRS'lere Türk Muhasebe Standartlarına uyumunu daha iyi sağlayabilmek için 2008 yılında, 2003 yılında yayınlanan 25. Tebliğin yerine 29. Tebliğ yayınlanmış ve 25. Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır. 2008'de yayınlanan Tebliğ ile birlikte 2008 yılından itibaren tüm işletmeler mali tablolarını UMS ve UFRS'lere göre hazırlamak zorunda kalmışlardır. Bu durumda UMS ve UFRS'ler ile uyumla hale getirilen Türk Muhasebe Standartları kullanılmaya başlanmıştır (Seri: XI, No:29 Sayılı Tebliğ).

Bölüm 3

LİTERATÜR TARAMASI

Ulusal ve Uluslararası literatür taraması yapıldığında UMS/UFRS'lerin finansal tablolar üzerindeki etkilerini inceleyen birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Çalışmaların birçoğunun Avrupa'da yapıldığı gözlenmektedir. Avrupa dışında da Avustralya, Çin gibi ülkelerde de çalışmalar yürütülmüştür. Ayrıca gelişmekte olan birçok ülkede de UMS/UFRS'lerin finansal tablolara etkilerini ölçmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. Lainez ve Callao (2000) yaptıkları çalışmalarında Avrupa Birliğine üye devletlerin işletmeleri üzerinde seçilmiş bazı finansal rasyoları ele alarak UMS/UFRS'lerin mali tablolar üzerine yarattığı etkiyi incelemiştir. Yaptıkları çalışmanın sonucunda UMS'ye geçişin çalışmada ele alınan işletmelerin borçlanma oranının likidite oranına karşı daha fazla etkilendiğine ulaşılmıştır.

Jones ve Higgins (2006) Avustralya'daki 200 önemli ve büyük şirketin 60 tanesini ele almışlardır. IFRS'nin uygulanmaya başlanmasından sonra finansal performansa yansıyan değişiklik ölçülmüştür. Sonuçta UMS/UFRS'lere uyumun performans açısından olumlu bir etki yarattığı tespit edilmiştir.

Callao, Jarne ve Lainez (2007) İspanya'da bulunan IBEX-35 şirketlerinin UMS'nin gelişile birlikte finansal kalem ve rasyoların üzerindeki değişiklik ölçmüşlerdir. Yapılan araştırmanın sonucunda işletmelerin defter değeri ve piyasa değeri arasında farklılıklar olduğu saptanmıştır. Araştırmanın sonucunda ulaşılan önemli sonuçlardan

biri de UFRS'nin uygulanmaya başlanması ile birlikte işletmenin nakit ve nakde dönüştürülebilir varlıklarında, öz kaynaklarında, kredilerinde, uzun vadeli yabancı kaynaklarında farklılıklar olmasıdır. İspanya bünyesindeki UFRS kullanan ve kullanmayan işletmeler arasında, söz konusu işletmelerin gelirlerinde başlıca farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Fülber, Silva ve Pferdehirt (2008) Almanya'daki Borsaya kayıtlı başta gelen şirketlerin UMS'ye geçişten sonra finansal oranlara etkisini incelemiştir. Çalışmada önemli değişikliklere ulaşılmıştır.

Chen ve Zhanf (2009), çalışmalarında Çin'de faaliyet gösteren 103 işletmeyi ele almışlardır. UFRS'nin firmaların mali ve finansal tabloları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda UMS ve UFRS'nin işletmelerin finansal tabloları üzerindeki etkileri olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca UFRS'nin düzenli uygulanabilmesi için Çin firmalarının uluslararası alanda desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Lantto ve Sahlström (2009) Finlandiya'da faaliyet gösteren işletmelerin Finlandiya Muhasebe Sistemine uygun ve aynı anda UMS/UFRS'lere uygun mali ve finansal raporlarını inceleyerek farklılık olup olmadığını tespit etmeye çalışmışlardır. Çalışmada temel finansal oranlar ele alınmıştır. Sonuç olarak, finansal kaldıraç oranında değişimler olduğu saptanmıştır. Bu değişimin sonucunda işletmelerin borçlanma kalemlerinde bir artışa, öz kaynaklar kalemlerinde ise bir azalışa neden olduğu ortaya çıkmıştır. Ek olarak cari oranlarda artış tespit edilmiştir. Bu artışın likidite oranlarında bir azalışa neden olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Cortesi, Montani ve Tettamanzi (2009) Milano Menkul Kıymetler Borsasına kayıtlı şirketlerin UMS'nin geçiş yılı (2005) finansal tablolarının uyum sürecini incelemişlerdir. Çalışmada belli kalemler ve oranlar ele alınmış ve ele alınan kalemlerdeki değişiklikler araştırılmıştır. İşletmelerin duran varlıklarının amortismanlarının artması sonucu yıllık gelirin azaldığı fakat farklı amortismanlar uygulanması dahilinde pozitif kaydı sonucuna ulaşılmıştır. Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar üzerinde UMS'nin uygulanmaya geçişinden sonra belirli farklılıklar olduğu gözlenmiştir.

Iatridis (2010) İngiltere'deki işletmeleri ele alarak UMS/UFRS'lere uyum sürecini incelemiştir. Sonuç olarak UMS'ye uyumun finansal kalemleri ve finansal performansı direkt olarak etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Blanchette, Racicot ve Girard (2011) Kanada'daki işletmelerin UMS'ye uyum ile Kanada Muhasebe Standartları arasındaki mevcut farkları araştırmışlardır. Likidite, finansal kaldıraç ve karlılık oranlarında etkiler ele alınmıştır. Çalışma bulguları oranların dalgalı olması sonucunu ortaya koymuştur. UMS'den sonra bu dalgalanmaların arttığına ulaşılmıştır. Ulaşılan farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ama yine de oluşan farklılıklar incelenmiştir. Anlamlı bir farka ulaşılması da bazı kalemlerde özel farklılıklara ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucu olarak UMS tüm finansal oranları etkilememektedir yine de oran kalemlerinde göz ardı edilemeyecek farklar olduğu anlaşılmıştır.

Blanchette, Racicot ve Sedzro (2013) çalışmalarında Kanada Toronto Borsasında işlem gören işletmeleri incelemişlerdir. Çalışmaları 2011 yılında yapılan çalışmaları ile aynı niteliği taşımaktadır. Belirli kalemler ve oranlar ele alınarak yapılan

çalışmanın sonucunda UMS/UFRS'lere uyumundan sonra kalemler arasında farklar olduğuna fakat oranlar arasına anlamlı farklılıklar olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Pazarskis, Alexandrakis, Notopoulos ve Kydros (2011) çalışmalarında Atina Borsasında faaliyet gösteren yirmi bilişim teknolojisi işletmelerinin bilançolarını ele almışlardır. 2005 yılı UMS'ye geçiş ve öncesi finansal tablolarını dikkate almışlardır. UMS'nin kullanılmaya başlanmasından sonra finansal ve mali tablolar üzerindeki etkisini incelemişlerdir. 2002 tarihli bilanço ve 2005 tarihli bilançolar ilk olarak ele alınmıştır ve bu iki dönem arasında finansal tablolarda anlamlı bir fark elde edilmemiştir. Öte yandan UMS/UFRS'lere geçiş öncesi üç yıllık ve sonrası üç yıllık bilançolar ele alındığında bazı kalem ve oranlarda anlamlı farklıklara ulaşılmıştır.

Stent, Bradbury ve Hooks (2010) Yeni Zelanda Borsası'nda işlem gören ve UMS/UFRS'leri benimsemiş elli altı işletme üzerinde bir araştırma yapmışlardır. UMS'ye geçişin finansal tablo ve finansal oranlar üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Bulguların sonucunda belli kalem ve oranlarda değişikliklere ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmanın diğer sonucu olarak UMS'ye geçişin küçük işletmelerin büyük işletmelerden daha fazla etkilendiği sonucu vurgulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre işletmelerin UMS'ye geçişten sonra likidite oranlarında bir azalış, kaldıraç oranlarında ise bir artma olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Fito, Moya ve Orgaz (2014) çalışmalarında İspanyadaki şirketleri incelemişlerdir. UMS/UFRS'lerin bilanço ve finansal analize etkilerini sektör bazında araştırmışlardır. Araştırmanın sonucunda finansal ve mali analizlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farka ulaşmışlardır.

UMS/UFRS'lerin uygulanmasının yaygınlaşması ve gerekliliğinin kabulünün ardından birçok ülke ile birlikte Türkiye'de de UMS ve UFRS'lerin işletmelerin bilanço hesapları ve rasyo oranları açısından ne gibi farklılıklar getirebileceği ölçülmek istenmiştir. Türkiye'deki literatür incelendiğinde UMS/UFRS'lerin bilançoya ve oranlara etkisini araştıran birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Akgün (2006) işletmelerin UMS'yi uygulamaya başladıktan sonra finansal tablolarında büyük ölçüde değişiklikler olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmanın sonucunda işletmelerin öz kaynak kalemlerinde ve borç kalemlerinde değişiklikler saptamışlardır. Yapılan analizin sonucunda öz kaynak kalemlerinde yükselme borç kalemlerinde ise düşme olduğuna ulaşılmıştır.

Ağca ve Aktaş (2007) İMKB'ye kayıtlı şirketler üzerine araştırma yapmışlardır. Oran analizine göre yapılan bu çalışma ile UMS'nın finansal tablolar üzerindeki etkileri incelenmiştir. UMS/UFRS'lerin kullanılmaya başlanmasından önce oran analizi ile hesaplanan finansal tablolar ile UMS/UFRS'lerin uygulanmaya başlanmasından sonra oluşturulan finansal tabloların karşılaştırmıştır. Çalışma Türkiye'de faaliyet gösteren 147 işletme ve 12 adet başlıca oran analizi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda UMS'nın kullanılmasıyla birlikte hem kalem bazında hem de oran bazında değişiklikler olduğu saptanmıştır. Oluşan farkların sektörden sektöre farklılıklar gösterdiğini de belirtmiştir.

Çelik, Aygören ve Uyar (2007) SPK'ya bağlı şirketler üzerinde bir çalışma yürütmüşlerdir. Uluslararası ve Ulusal Muhasebe Standartlarına göre hazırlanan finansal tablolar üzerinde 12 adet oran dikkate alarak, rasyo analiz ile karşılaştırma yapmışlardır. Birçok kalemden bariz farklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Örneğin UMS/UFRS'den önce hesaplanan uzun vadeli borçluluk oranında, öz sermaye ve

borç oranında, duran varlıklar öz sermaye oranında belli farklar görülmüştür. Geri kalan oranlarda da farklılıklar olduğu belirtilmiştir.

Ataman ve Özden (2009) çalışmalarında tek düzen muhasebe sistemine göre oluşturulan finansal ve mali tabloların UFRS ve UMS uygulanmaya başlanmasından sonra onlara uygun olarak hazırlanması sürecini ve tablolarda oluşabilecek değişimleri incelemiştir. Rasyo analizlerinin sonucunda UFRS ve UMS öncesi ve sonrasında önemli farklılara ulaşılmıştır.

Elitaş (2010) çalışmasında BİST'te faaliyet gösteren iki işletmeyi ele almıştır. UMS/UFRS'lerin uygulanmaya başladığı (2005) yılını baz aldığı finansal tablolar üzerinde inceleme yapmıştır. Ulusal Muhasebe Standartlarına göre hazırlanan ve UMS/UFRS'lere göre hazırlanan finansal tabloları karşılaştırmıştır. UMS'nin oranlar üzerindeki yarattığı değişimlerin çok fazla olmadığı ve farklı işletmelerde farklı sonuçlar elde edildiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca etkilerin sektörler arasında farklar yarattığına, dönemsel olarak değişeceğine ve faaliyet gösterilen alanlar açısından da fark yaratacağı kanısına varmıştır.

Atmaca (2010) UMS/UFRS ile oluşturulan mali ve finansal tabloların kalem ve oranlar üzerindeki değişimleri ile alınan kararlar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada incelemeyi üç ana başlık kullanarak yapmıştır. Araştırmanın sonucunda UMS'na geçiş ile muhasebe sisteminde oluşan ortak dil sayesinde yatırım kararlarının olumlu yönde etkileneceğini vurgulanmıştır.

Atmaca ve Çelenk (2011) çalışmalarında regresyon analizini kullanarak finansal tablolarını UMS/UFRS'ye göre hazırlayan işletmeleri incelemiştir. Finansal

tablolardaki biçim olarak ve içerik olan değişiklikleri ele alan çalışmada UMS'nın finansal analiz üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucunda UMS'nın finansal ve mali tabloların analizleri üzerinde olumlu yönde etki olduğunu tespit etmişlerdir.

Büyükşalvarcı ve Uyar (2011) araştırmalarında IMKB'de işlem gören imalat sektöründe faaliyet gösteren 91 işletmeyi ele almışlardır. UMS ve UFRS'ye geçiş yılına (2004-2005) göre hazırlanan mali ve finansal tabloların kalemlerini ve finansal oranlarını incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda UMS ve UFRS'ye göre hazırlanan tablolar ile ulusal muhasebe kurallarına göre hazırlanan tablolar arasında anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Ayrıca işletmelerin karar aşamalarında UFRS'ye göre hazırlanmış tablolardan daha çok UFRS'ye göre hazırlanmış tabloların finansal analizlerini dikkate almaları gerektiğini vurgulamışlardır.

Terzi, Öktem ve Şen (2013) çalışmalarında BİST'te yer alan ve imalat sektöründe çalışma yapan işletmeleri ele almışlardır. Araştırmanın sonucunda UMS/UFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğuna ulaşılmıştır. Belirgin değişiklikler buldukları kalemlerden birkaçı duran varlıklar, uzun vadeli yabancı yükümlülükler, stoklar ve öz sermaye kalemleridir. Buna ek olarak hesaplanan oranlarda da aynı farklılıklar gözlenmiştir. Alacak devir hızı, cari oran, toplam kısa vadeli yükümlülüklerin maddi duran varlıklara oranı, kısa vadeli yabancı yükümlülüklerin toplam varlıklara oranı, öz sermayenin devir hızı, varlık devir hızı ve duran varlık devir hızı oranları farklılık bulunan oranlar olarak belirtilmiştir.

Bayri (2010) çalışmalarında Uluslararası Muhasebe Sistemine göre hazırlanan finansal ve mali tabloların karşılaştırmalı analizini yapmıştır. UMS'yi uygulayarak tablolarını hazırlayan işletmelerin bilançolarının biçimsel yapı, kapsadıkları ve içerik açısından analizlerini içermektedir. Araştırmanın sonucunda ele alınan değerler için anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ayrıca bilanço kalemleri arasında farklılıklar olduğu anlaşılmıştır.

Özdemir (2015) çalışmasında İMKB'de yer alan 100 şirkete yer vermiştir. Yüz şirketin içerisinde kaçının UMS'yi uygulamaya başladığını ve uygulanmaya başlayan işletmelerin finansal tablolarında ne gibi değişiklikler olduğunu incelemiştir. Araştırmanın sonucunda yüzde 22 oranında UMS'ye göre finansal ve mali tablolarını düzenleyen işletmeyi tespit etmiş ve bu işletmelerin %50'sinin finansal ve mali tablolarına UMS'nin uygulanmasından doğan değişimler olduğuna ulaşmıştır.

Akbulut ve Yanık (2007) çalışmalarında UMS ve UFRS'ye geçişi SPK'da işlem gören on işletmenin finansal ve mali tabloları üzerindeki etkilerini incelemiştir. UFRS'den sonra hazırlanan finansal ve mali tablolarda anlamlı bir farklılığa ulaşmışlardır. Araştırmaya tabi olan işletmelerin bilançolarındaki varlık ve kaynak hesaplarında tutarlı ve istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Alkan ve Doğan (2012) çalışmalarında İMKB'de 2000-2009 yıllarında işlem gören işletmelere yer vermişlerdir. Firmaların UMS ve UFRS'lere göre düzenlenmiş mali ve finansal tabloları ile Ulusal Muhasebe Standartlarına göre düzenlenmiş tablolarını karşılaştırıp aradaki farkları belirlemeye çalışmışlardır. UMS/UFRS'ye geçişin analizi için 2004-2005 yılı mali ve finansal tablolarını incelemiştir. Yapılan rasyo

analiz sonucunda anlamlı farklar bulunmuştur. Ayrıca bulunun farkların on yıllık süreci ile de tutarlı olacağı belirtilmiştir.

Türkiye’de yapılan en önemli çalışmalardan biri olan Mısırlıoğlu, Tucker, ve Yükseltürk (2013) tarafından yapılan çalışmada Türk firmalarının UMS/UFRS’leri kabul etmelerinden sonraki uyum sürecini ve standartların bilanço kalemleri ve rasyoları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Çok değişkenli analizler yaparak bazı kalemlerde değişimler olduğunu tespit etseler de birçok kalemlerde değişimler olmadığını belirtmişlerdir. Örneğin; cari oran, asit test oranı, toplam varlık, toplam borç, öz sermaye gibi önemli kalemlerde bir değişiklik göstermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Literatür taramasından da görüldüğü gibi UMS/UFRS’lere ilk geçişin işletmelerin bilanço kalemlerinin ve rasyolarının üzerinde farklı yönlerde etkileri bulunmaktadır ya da bulunmamaktadır. Yukarıda incelenen literatür taramasına dayanarak aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

H₀-1: Uluslararası muhasebe standartlarına geçişin hizmet sektöründeki işletmelerin bilanço kalemlerinin üzerinde bir etkisi YOKTUR.

H₀-2: Uluslararası muhasebe standartlarına geçişin hizmet sektöründeki işletmelerin rasyolarının üzerinde bir etkisi YOKTUR.

Dolayısıyla yapılan çalışmalara ek olarak hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin bilanço kalemlerinin ve rasyolarının UMS ve UFRS’ye geçiş ile birlikte nasıl etkilendiklerini ölçmeye yönelik bir araştırma yapılmıştır.

Bölüm 4

METODOLOJİ

4.1 Uluslararası Muhasebe Standartlarının Finansal ve Mali Tablolar Üzerindeki Etkilerini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma

Yapılan çalışmanın bu bölümünde, UMS ve UFRS'lerin hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin bilanço kalemleri ve oran analizleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Türkiye'de İMKB'ye kayıtlı yirmi iki adet hizmet işletmesinin bilançoları esas alınmıştır. Dolayısıyla önce araştırmanın metodolojisi açıklanmıştır. Ardından araştırmanın sonucunda ulaşılan verilerin analizlerinin yapılmasında Eşleştirilmiş İki Grup Arasındaki Farkların Test ve Wilcoxon İşaretli Sıra Test yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

4.2 Araştırmanın Metodolojisi

Çalışmanın metodolojisi yapılmış olan araştırmanın amacını, önemini ve araştırma yöntemini içermektedir.

4.2.1 Araştırmanın Amacı

UFRS ve UMS'nin hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin bilanço kalemleri ve finansal analizleri üzerindeki etkilerin ölçülmesidir.

4.2.2 Araştırmanın Önemi

Dünyanın küreselleşmesi ile birlikte ülkelerin ortak ekonomik yapıya sürüklenmeleri, yabancı yatırımlarda oluşan artış ve dolayısıyla şeffaf bir muhasebe işleyişine gereksinim duyulması sonucu oluşturulan UMS ve UFRS'lerin uygulanması önemli bir konu haline gelmiştir. UMS ve UFRS'lerin kullanımı dünya çapında yaygın bir

hal almıştır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok ülke mali tablolarını UMS ve UFRS'lere göre hazırlamaktadır. Ulusal muhasebe kurallarından UMS/UFRS'ye geçişin finansal tablolar üzerinde oluşturacağı etkiler tartışma konusudur. Oluşabilecek değişimlerin ve bu değişimlerin sonucunda meydana gelecek etkilerin araştırılması ve değerlendirilmesi Türkiye'de ki muhasebe sistemine sağlayacağı katkı açısından önemlidir.

4.3 Araştırmada Kullanılan Yöntem

4.3.1 Veri Toplama

Bu çalışmanın amacı UMS ve UFRS'lere geçişin finansal tablolar üzerindeki ilk etkisini ölçmek olduğu için geçiş yılındaki mali tablolar dikkate alınmıştır. 2004 yılında yerel muhasebe kurallarına göre hazırlanan mali tablolar ile 2005 yılında yeni uygulamaya göre hazırlanan mali tablolar ayrıca yeni standartların kullanılmaya başlanmasından sonra 2004 yılındaki eski uygulamaya göre sunulan raporların yeni standartlara göre yeniden uyarlanmış mali tablolar olarak sunulan raporlar incelenmiştir. Yapılması amaçlanan kıyaslama için tüm bu veriler İMKB'den elde edilmiştir (İMKB'nin Yayınladığı Tebliğ, 2003). Hizmet sektörü birçok farklı iş alanlarını kapsamaktadır. Hizmet işletmeleri hizmet üretimi yapmaktadırlar. Bu nedenle hizmet üreten tüm işletmeler hizmet sektörünü oluşturmaktadır. Hizmet sektöründe tüketicinin satın aldığı bir obje değildir, bir nesnenin üzerindeki işlemdir (Aslan, 1998, s.34). Çalışmada İMKB'ye kayıtlı hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler aşağıdaki kriterler baz alınarak ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 1: Hizmet Sektöründeki İşletmelerin Tanımlamaları (ICB Structure)

Sektör	Süpersektör	Sektör	Alt Sektör	Tanım
3000 Tüketim Malları	3300 Otomobiller & Parçalar	3350 Otomobiller & Parçalar	3353 Otomobiller	Otomobil dahil olmak üzere motosiklet ve binek araçlar, yapımcıları, spor programı araçları ve hafif kamyonlar. Ağır kamyon yapımcılarını içermez. Ticari Araç & Kamyon ve eğlence yapımcıları altında sınıflandırılmış. Dinlenme ürünleri altında sınıflandırılan araçlar (RVs ve ATV).
			3530 İçecekler	3533 Bira
	3570 Gıda Üreticileri	3573 Tarım, Balıkçılık ve Ağaçlandırma	3535 Damıtma ve Şarap üreticileri	Şarap üreticileri, karıştırıcılar ve şarap nakliyatçıları ve gibi içkiler viski, brendi, rom, cin veya likör.
			3537 Alkolsüz İçecekler	Üreticiler, şişeleme ve soda gibi alkolsüz içecek, distribütörleri, meyve suları, çay, kahve ve şişelenmiş su.
		3577 Gıda Ürünleri	Aperatifler, meyve, sebze, süt ürünleri de dahil olmak üzere gıda üreticileri ve dondurulmuş deniz ürünleri. Diyet ve evcil hayvan gıda üreticileri ve üreticileri içerir takviyeleri vitamin ve ilgili kalemler meyve suları çay üreticileri hariç, vitaminler ve ilgili ürünler. Meyve suları, çay üreticilerini içermez.	

Sektör	Süpersektör	Sektör	Alt Sektör	Tanım
	3700 Kişisel ve Ev Eşyaları	3720 Hane halkı Eşya ve Ev İnşaatı	3722 Dayanıklı Ev Ürünleri	Ev aletleri, aydınlatma, el aletleri distribütörleri ve elektrikli el aletleri, hırdavat, çatal, sofrta, bahçe ekipmanları, bavul, havlu ve nevresim üreticileri.
			3724 Dayanıksız Tüketim Ev Ürünleri	Yapımcılar ve kalem, kağıt ürünleri, piller, ampuller, dokuların distribütörleri, sabunlar ve cila olarak tuvalet kağıdı ve temizlik ürünleri.
			3726 Mobilyalar	Sandalye, masa üreticileri ve mobilya distribütörleri, halı, duvar kağıdı ve ofis mobilyaları.
			3728 Ev İnşaatı	Mobil üreticileri de dahil olmak üzere konut evlerin kurucular, prefabrik evler tek bir yerde kullanılmak üzere tasarlanmıştır.
			3743 Tüketici Elektroniği	TV'ler, VCR, DVD Üreticileri ve tüketici elektroniği distribütörleri, oynatıcılar, ses ekipmanları, kablo kutuları, hesap makineleri ve video kameralar.
		3760 Kişisel Eşya	3763 Giyim & Aksesuar	Üreticiler ve giyim, takı, saatler veya tekstil, her türlü distribütörler. Spor, güneş gözlüğü, gözlük çerçeveleri, deri, giysi ve eşya dahildir.
4000 Sağlık	4500 Sağlık	4530 Sağlık Ekipmanları ve Hizmetleri	4533 Sağlık Sağlayıcıları	Sağlık bakım kuruluşları, hastaneler, klinik işletmecileri, diş hekimi, gözlükçüler, huzurevleri, rehabilitasyon ve emeklilik merkezleri. ihtisas tüketici hizmetleri altında sınıflandırılan veterinerlik hizmetleri hariçtir.

Sektör	Süpersektör	Sektör	Alt Sektör	Tanım
5000 Tüketici Hizmetleri	5500 Medya	5550 Medya	5553 Yayın ve Eğlence	Radyo, televizyon, müzik yayıncıları ve film eğlence yapımcıları ve operatörler. Dinlenme altında sınıflandırılmıştır, sinemalar hariçtir.
			5555 Medya Ajansları	Reklam, halkla ilişkiler ve pazarlama hizmetleri sunan şirketler.
			5557 Yayınlama	Basılı veya elektronik ortamda bilgi yayıcılar.
22 9000 Teknoloji	9500 Teknoloji	9530 Yazılım ve Bilgisayar Hizmetleri	9533 Bilgisayar Hizmetleri	Bilgi Teknolojisine ilişkin diğer işletmelere danışmanlık hizmetleri sağlayan şirketler. Bilgisayar sistem tasarımı sağlayıcıları sistemlerini içerir. Ağ ve sistem işlemleri, veri yönetimi ve depolama, onarım hizmetleri ve teknik destek.
			9570 Teknoloji Donanım ve Ekipmanları	9572 Bilgisayar Donanımı

(http://www.icbenchmark.com/ICBDocs/Structure_Defs_English.pdf)

4.3.2 Değişkenler

Geçiş yılında sadece bilanço kalemlerinin yeni standartlara uyarlanmış hali yayınlanmıştır. Gelir tablosunun yeni standartlara uyum şekli yayınlanmamıştır. Bu nedenle gelir tablosu verileri elde edilememiştir. Dolayısıyla UMS ve UFRS'lerin gelir tablosu ile hesaplanabilecek rasyolarda ve kalemlerde meydana getirebileceği etkiler yapılan bu çalışmada incelenememiştir. Çalışmada öncelikle UMS'ye geçişin bilanço kalemlerine olan etkisi incelenmiştir. Bunun yanında bazı rasyolarda oluşan etkilerde incelenmiştir.

Analiz için incelenen bazı bilanço kalemleri ve hesaplanan rasyolar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 2: Seçilen Değişkenler

<i>Bilanço Kalemleri</i>	<i>Değişkenler</i>
	<i>Rasyolar</i>
Toplam Dönen Varlıklar	Cari Oran
Ticari Alacaklar	Asit Test Oranı
Menkul Kıymetler	Nakit Oran
Diğer Ticari Alacaklar	Yabancı Kaynakların Pasiflere Oranı
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	Öz sermayenin Toplam Varlıklara Oranı
Toplam Duran Varlıklar	Maddi Duran Varlıkların Aktiflere Oranı
Kısa İlişkili Taraflardan Alacaklar	Varlıkların Karlılık Oranı
Maddi Dura Varlıklar	Öz sermayenin Karlılık Oranı
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	Kısa Vadeli Borçların Öz sermayeye Oranı
Toplam Duran Varlıklar	
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	
Uzun vadeli Ticari Borçlar	

4.3.3 Veri Analizi

Çalışmada ilk olarak yukarıda belirtilen kalemlerin ortalaması, standart sapması ve medyanları hesaplanıp yorumlanacaktır. Ayrıca verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin anlaşılabilmesi için ‘skewness’ ve ‘kurtosis’ rakamları da incelenecektir. Araştırmanın amacı UMS’ye geçişin bilanço kalemleri ve rasyoların üzerindeki ilk etkisini ölçmek olduğu için UMS/UFRS’lerden önce hazırlanmış ve eski mevzuata göre düzenlenmiş olan finansal tabloların verileri ile yeni standartlara göre hazırlanmış verilere eşleştirilmiş iki grup arasındaki farkların testi uygulanmıştır. Yapılan test ile genel anlamda birbirinden farksız ya da denkleştirilmiş örneklem kütesi üzerinde gerçekleşmiş olan iki ölçüme ait ortalamaların karşılaştırılmasının yapılması amaçlanmıştır. İki gruba da uygulanan Eşleştirilmiş İki Grup Arasındaki Farkların Testi sonucunda ortalamalarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılır. Ayrıca değişkenler ile aralarındaki bir ilişki olup olmadığı da belirlenir. Bağımlı örneklem için kullanılan eşleştirilmiş iki grup arasındaki farkların testi, bir kitlenin ya da örneklemin bir değişkene bağlı, farklı zamanlar arasındaki hesaplanmalarına ilişkin ortalamaların karşılaştırılması anlamına gelir ve ortalamalar arasında oluşan farkın belli güven düzeyinde kayda değer olmasının ve ya olmamasının anlaşılması için kullanılır (Ural ve Kılıç 2006:205).

Bazı verilerin normal dağılım göstermediği dikkate alındığında eşleştirilmiş iki grup arasındaki farkların testi tek başına yeterli değildir. Bu bağlamda ölçüm seviyesi daha üst olan Wilcoxon İşaretli Sıra Test uygulanmıştır. Wilcoxon İşaretli Sıra Testi kendini tekrar eden rakamlar için uygulanmaktadır. Örneklem kütesi iki ayrı durum ya da iki farklı şartta ölçülmeekteyse Wilcoxon İşaretli Sıra Testi tercih edilebilir. Normal dağılım göstermeyen verilerde alternatif sağlayan bir seçenek olduğu

söylenbilir. Wilcoxon İşaretli Sıra Test, değerleri sıraya koymak ve karşılaştırmalarını yapmak için iki ayrı zaman dilimine adapte eder ve iki farklı zaman diliminde yer alan değerler içerisinde bir farklılık olup olmadığını ölçer (Kalaycı, 2008:104). UMS'ye geçiş döneminde kalemlerin hem ortalamaları hem de medyanları hesaplanmıştır. Ulaşılan sonuçlar normal bir dağılım göstermediği için medyan sonuçlarına bakmak ortalama sonuçlarına bakmaktan daha anlamlı sonuçlar vermektedir (Sten, Bradbury ve Hooks, 2010).

Bölüm 5

BULGULAR VE ANALİZ

Bu kısımda öncelikle her bir kalemin ortalaması ve medyanlar incelenmiştir. Bununla birlikte verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin anlaşılabilmesi için ‘skewness’ ve ‘kurtosis’ rakamları da göz önünde bulundurulmuştur.

Tablo 3: Ortalama ve Medyan Değerleri

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Ortalama	Medyan	Ortalama	Medyan
Toplam dönen varlıklar	54599434,87	31443392,00	55535195,74	31255071,00
Hazır değerler	5569607,39	1708953,00	5566102,87	1708953,00
Menkul kıymetler	3791596,00	0,00	5316841,43	0,00
Kısa vadeli ticari alacaklar	24992739,17	2772525,00	22266480,57	3345195,00
Kısa vadeli finansal kiralama alacakları	8,61	0,00	4,30	0,00
Kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar	2834116,47	0,00	4074888,35	847658,50
Kısa vadeli diğer alacaklar	966765,22	3280,00	1429321,22	21882,00
Canlı varlıklar	8,61	0,00	4,30	0,00
Stoklar	11698777,65	1629445,00	11640780,04	1629445,00

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Ortalama	Medyan	Ortalama	Medyan
Devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar	8,61	0,00	213278,78	0,00
Satım amaçlı elde tutulan varlıklar	1521323,00	0,00	8,61	0,00
Kısa ertelenen vergi varlıkları	42201,86	0,00	182543,36	0,00
Diğer dönen varlıklar	3740440,78	1250841,00	3118302,39	862034,00
Toplam duran varlıklar	70936253,57	33015665,00	70469975,61	26122747,00
Uzun vadeli ticari alacaklar	8513,57	0,00	20778,09	0,00
Uzun vadeli Finansal kiralama alacakları	4,30	0,00	0,00	0,00
Uzun vadeli ilişkili taraflardan alacaklar	922489,78	0,00	922485,48	0,00
Uzun vadeli diğer alacaklar	0,00	0,00	45,70	0,00
Duran finansal varlıklar	4896536,60	22340,00	5480451,60	27620,50
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	5779242,07	0,00	5557176,00	0,00
Maddi duran varlıklar	52747745,26	23021017,00	52453651,57	25943068,00
Maddi olmayan varlıklar	8537452,39	370849,00	1466510,30	163461,00
Uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları	2815369,81	0,00	3234986,18	23504,00
Diğer duran varlıklar	213905,57	7186,00	165804,78	132,00
Toplam varlıklar	125535692,91	81863487,00	123707097,26	74426575,00

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Ortalama	Medyan	Ortalama	Medyan
Toplam kısa vadeli borçlar	173139312,35	21340056,00	173831834,74	21235465,00
Kısa süreli finansal borçlar	154650260,40	3051733,50	19546246,00	1436045,00
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı	1258793,17	0,00	1096275,52	0,00
Kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar	30,13	0,00	560816,96	99,00
Kısa süreli diğer finansal yükümlülükler	116896874,74	0,00	116856112,13	0,00
Kısa vadeli ticari borçlar	29149241,65	3692751,00	22525576,26	3535526,00
Kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar	8357519,09	99,00	8553293,87	271787,00
Kısa vadeli alınan avanslar	586973,70	0,00	698214,74	128796,00
Kısa vadeli inşaat söz hak ediş bedelleri	4,30	0,00	56039,30	0,00
Kısa vadeli borç karşılıkları	1921248,70	130929,00	2226483,52	307279,00
Kısa vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri	482299,78	99,00	1675084,96	0,00
Kısa vadeli diğer yükümlülükler	3706126,39	558891,00	2470854,83	644906,00
Toplam uzun vadeli borçlar	14591990,17	1382654,00	14569802,30	1252807,00
Uzun vadeli finansal borçlar	9218223,78	201722,00	9301102,83	201722,00
Uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar	25,83	0,00	946755,22	99,00

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Ortalama	Medyan	Ortalama	Medyan
Uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler	105583,70	0,00	313,52	0,00
Uzun vadeli ticari borçlar	1704998,74	0,00	1666142,61	0,00
Uzun vadeli ilişkili taraflara borçlar	49562,96	0,00	56144,87	0,00
Uzun vadeli alınan avanslar	17837,04	0,00	17836,30	0,00
Uzun vadeli borç karşılıkları	1066661,48	453697,00	872806,35	368114,00
Uzun vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri	2015219,31	0,00	2055957,72	990,00
Uzun vadeli diğer yükümlülükler	40907,91	0,00	38594,48	0,00
Toplam öz sermaye	63195129,09	23135438,00	62965194,52	26509971,00
Sermaye	42211351,70	13513500,00	42055850,48	13513500,00
Toplam sermaye yedekleri	10115575,09	0,00	69796460,70	33495804,00
Hisse senetleri ihraç primleri	923773,61	14397,00	927421,96	42277,00
Yeniden değerlendirme fonu	2494556,78	0,00	2190720,09	0,00
Öz sermaye enflasyon düzeltme farkları	65445651,65	19098833,00	62461353,65	16968598,00
Toplam kar yedekleri	3305567,26	666475,00	3777096,43	1134895,00
Yasal yedekler	524262,52	7524,00	1039367,78	191983,00
Statü yedekleri	27,30	0,00	828830,09	0,00

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Ortalama	Medyan	Ortalama	Medyan
Olağanüstü yedekler	1658232,70	119318,00	1835154,52	902009,00
Özel yedekler	91337,35	0,00	91337,35	0,00
Yedeklerin altındaki geçmiş yıl kari	73659,91	0,00	435278,65	0,00
Yabancı para çevrim karları	-15424,78	0,00	1088804,74	0,00
Toplam dönem net kari zararı	18830870,32	126682,50	11117649,95	60692,00
Geçmiş yıllar karları zararları	-34160395,00	-2110189,00	-36854945,43	-1886431,00
Toplam pasifler	125631971,04	81863487,00	126005171,35	82750546,00
Cari oran	3,32635	1,36700	2,94691	1,36900
Asit test oranı	3,05526	,92300	2,54478	,93100
Nakit oranı	1,68096	,07400	1,60513	,07600
Yabancı kaynakların pasife oranı	2,08374	,38200	2,07665	,38200
Öz sermayenin toplam varlıklara oranı	-1,16135	,55200	-1,15261	,55200
Kısa vadeli borçların pasife oranı	1,97365	,19900	1,99752	,19500
Uzun vadeli borçların pasife oranı	,09517	,05100	,09165	,05100
Öz sermayenin yabancı kaynağa oranı	4,06878	1,49900	3,99139	1,12000
MDVnin AKTİFE oranı	,46000	,37700	,84000	,36700

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Ortalama	Medyan	Ortalama	Medyan
Net karın varlıklara oranı	,14748	,02000	,03791	,02000
Net karın öz sermayeye oranı	,04496	0,00000	-,06026	,01700

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin bilanço kalemlerinin ve rasyoların UFRS'ler kullanılmaya başlandıktan sonra ortalamalarındaki ve medyanlarındaki değişimler incelenmiştir. Bilançonun aktif hesaplarının kalemlerinden toplam dönen varlıkların ortalamaları UFRS'ye geçişten sonra bir artış göstermiştir. Medyanında ise bir azalma mevcuttur. Bu artış ve azalış yüksek oranda değildir. Hazır değerler kalemi incelendiğinde UFRS'ye geçişten sonra ortalamasının az bir miktar azaldığı gözlenmektedir. Bununla birlikte medyanda herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Menkul kıymetler kalemine bakıldığında UFRS'ye geçişten sonra ortalamasında yüksek oranda bir artış olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşın kısa vadeli ticari alacaklar kaleminin ortalamasında bir azalış söz konusudur. Fakat medyanda bir artış mevcuttur. Kısa vadeli ticari alacaklar kaleminde ise ortalamasında bir düşüş medyan da ise bir artış mevcuttur. Kısa vadeli diğer alacaklar kalemine bakıldığında UFRS'ye geçişten sonra hem ortalaması hem medyan değerinin arttığı görülmektedir.

Diğer dönen varlıklar kaleminde hem ortalama hem de medyan değerinde bir azalış mevcut olduğu saptanmıştır. Ayrıca hem ortalaması hem de medyayı azalış gösteren

diğer kalemler; toplam duran varlıklar, diğer duran varlıklar ve toplam varlıklar kalemleridir. Buna karşın duran finansal varlıklar kaleminin ortalaması medyan değerinde bir artış mevcuttur.

Maddi duran varlıklar kaleminin ortalaması azalış göstermiş fakat medyan değeri artış göstermiştir. Bu durumun zıttı olarak ortalaması artış gösterip medyan değeri azalış gösteren kalem ise maddi olmayan varlıklar kalemidir.

Pasif hesap kalemleri incelendiğinde ise, toplam kısa vadeli borçlar kaleminin ortalaması UFRS'ye geçişten sonra fazla olmasa da bir artış olduğu ortaya çıkmaktadır. Medyan değeri ise yine aynı şekilde fazla olmasa da bir azalış göstermiştir. Aynı seyri gösteren diğer bir kalem ise kısa süreli finansal borçlar kalemi olarak gözümüze çarpmaktadır. Hem ortalaması hem de medyan değeri azalan pasif hesap kalemleri ise; kısa vadeli borçlar, toplam uzun vadeli borçlar, uzun vadeli borç karşılıkları, öz sermayenin enflasyon düzeltme farkları ve toplam dönem net kar veya zararı kalemleri olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

UFRS'ye geçişten sonra hem ortalama değeri hem de medyan değeri artan pasif kalemlerde mevcuttur. Bu değişimi gösteren kalemler; kısa vadeli borç karşılıkları ve toplam pasifler kalemleridir. Uzun vadeli finansal borçlar kaleminin ise ortalaması artmış fakat medyan değeri aynı kalmıştır. Buna karşın sermaye kaleminin ise ortalaması azalmış ama medyan değeri sabit olarak kalmıştır. Ortalaması azalan fakat medyan değeri artan kalemler de mevcuttur. Bu kalemlerden bir tanesi toplam öz sermaye kalemi olarak gözümüze çarpmaktadır.

Rasyo analizlerin ortalama ve medyanları incelendiğinde cari oran, asit test oranı, nakit oran ve net karın öz sermayeye oranı sonuçlarında UFRS'ye geçişten sonra ortalamalarında bir azalış buna karşın medyan değerlerinde bir artış olduğu anlaşılmaktadır. Bazı oranların ortalamalarında bir değişim vardır fakat medyan değerlerine bir değişim görülmemektedir. Öz sermayenin toplam varlıklara oranı sonuçlarının ortalamaları artmış fakat medyan değeri sabit kalmıştır. Fakat uzun vadeli borçların pasiflere oranı, yabancı kaynakların pasiflere oranı ve net karın karlıklara oranı sonuçlarında ise bu defa ortalama değerleri düşmüş yine de medyan değerleri bir değişim göstermemiştir.

Kısa vadeli borçların pasiflere oranı ve maddi duran varlıkların aktife oranı sonuçlarında ortalama değerlerinde bir artış, medyan değerlerinde bir azalış gözlemlenmektedir. Hem ortalaması hem medyan değeri azalan oran ise öz sermayenin yabancı kaynağa oranı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 4: 'Skewness' ve 'Kurtosis' Değerleri

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis
Toplam dönen varlıklar	2,007	4,077	2,120	4,720
Hazır değerler	4,486	20,831	4,485	20,828
Menkul kıymetler	4,562	21,326	3,562	13,134
Kısa vadeli ticari alacaklar	2,376	5,177	2,025	2,831
Kısa vadeli finansal kiralama alacakları	3,140	8,605	4,796	23,000
Kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar	3,726	14,702	3,162	11,291

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis
Kısa vadeli diğer alacaklar	3,975	16,954	4,525	21,009
Canlı varlıklar	3,140	8,605	4,796	23,000
Stoklar	2,080	4,329	2,109	4,458
Devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar	3,140	8,605	4,796	23,000
Satım amaçlı elde tutulan varlıklar	4,791	22,966	3,140	8,605
Kısa ertelenen vergi varlıkları	4,583	21,000	4,676	21,905
Diğer dönen varlıklar	3,868	16,506	4,213	18,761
Toplam duran varlıklar	3,361	13,142	3,347	13,025
Uzun vadeli ticari alacaklar	2,189	3,335	4,140	18,316
Uzun vadeli ilişkili taraflardan alacaklar	4,791	22,964	4,791	22,964
Duran finansal varlıklar	4,379	19,390	4,192	18,093
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	2,481	4,969	2,548	5,226
Maddi duran varlıklar	3,736	15,706	3,704	15,372
Maddi olmayan varlıklar	2,419	5,886	3,549	13,578
Uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları	3,918	15,518	3,860	15,384
Diğer duran varlıklar	2,293	3,803	2,612	5,814

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis
Toplam varlıklar	3,338	13,376	3,421	13,893
Toplam kısa vadeli borçlar	3,115	8,844	3,113	8,835
Kısa süreli finansal borçlar	2,922	7,355	4,324	19,048
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı	3,478	13,246	2,361	4,913
Kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar	,911	-1,291	4,549	21,242
Kısa süreli diğer finansal yükümlülükler	3,141	8,610	3,141	8,610
Kısa vadeli ticari borçlar	1,624	1,290	2,052	3,392
Kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar	4,563	21,343	4,539	21,174
Kısa vadeli alınan avanslar	2,289	5,123	2,092	4,412
Kısa vadeli inşaat söz hak ediş bedelleri	4,796	23,000	4,796	23,000
Kısa vadeli borç karşılıkları	4,526	21,095	4,452	20,623
Kısa vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri	3,575	13,444	4,744	22,635
Kısa vadeli diğer yükümlülükler	1,967	2,764	2,778	8,811
Toplam uzun vadeli borçlar	3,156	10,012	3,182	10,242
Uzun vadeli finansal borçlar	2,939	8,404	2,957	8,518
Uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar	1,167	-,709	4,500	20,789

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis
Uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler	3,712	13,983	4,796	23,000
Uzun vadeli ticari borçlar	4,792	22,977	4,796	23,000
Uzun vadeli ilişkili taraflara borçlar	4,796	23,000	4,732	22,552
Uzun vadeli alınan avanslar	4,796	23,000	4,796	23,000
Uzun vadeli borç karşılıkları	2,611	6,823	3,243	11,805
Uzun vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri	4,000	16,000	4,209	17,792
Uzun vadeli diğer yükümlülükler	4,054	17,030	3,966	16,256
Toplam öz sermaye	4,066	18,100	4,081	18,199
Sermaye	4,063	17,935	4,059	17,908
Toplam sermaye yedekleri	2,899	8,201	2,207	5,928
Hisse senetleri ihraç primleri	2,657	6,077	2,658	6,081
Yeniden değerlendirme fonu	4,659	22,004	4,796	23,000
Öz sermaye enflasyon düzeltme farkları	2,230	5,930	2,223	5,727
Toplam kar yedekleri	2,464	6,510	1,953	3,909
Yasal yedekler	3,130	10,736	3,560	13,631
Statü yedekleri	4,796	23,000	4,796	23,000

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis
Olağanüstü yedekler	1,422	1,155	1,337	1,199
Özel yedekler	4,324	19,337	4,324	19,337
Yedeklerin altındaki geçmiş yıl kari	4,796	23,000	4,796	23,000
Yabancı para çevrim karları	-4,796	23,000	4,794	22,990
Toplam dönem net kari zararı	2,902	7,434	3,868	16,332
Geçmiş yıllar karları zararları	-1,891	5,346	-1,740	3,191
Toplam pasifler	3,335	13,359	3,431	13,993
Cari oran	2,672	6,467	3,229	12,082
Asit test oranı	2,686	6,492	3,296	12,247
Nakit oranı	3,770	15,525	4,143	18,347
Yabancı kaynakların pasife oranı	3,152	8,782	3,152	8,782
Öz sermayenin toplam varlıklara oranı	-3,172	8,984	-3,173	8,987
Kısa vadeli borçların pasife oranı	3,154	8,803	3,152	8,794
Uzun vadeli borçların pasife oranı	1,357	,914	1,374	1,023
Öz sermayenin yabancı kaynağa oranı	2,270	4,483	2,325	4,766
MDVnin AKTİFE oranı	,670	-,199	4,544	21,298

	IFRS Öncesi		IFRS Sonrası	
	Skewness	Kurtosis	Skewness	Kurtosis
Net karın varlıklara oranı	4,646	21,998	1,224	2,787
Net karın öz sermayeye oranı	1,864	4,910	-2,226	6,590

Yukarıdaki tabloda verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin anlaşılabilmesi için ‘Skewness’ ve ‘Kurtosis’ veri sonuçları ele alınmıştır. İncelenen bilanço kalemlerinin ve rasyoların çoğunda skewness değeri 1’in üzerinde seyretmektedir. Ayrıca kurtosis değerlerine bakıldığında da çoğu kalem ve rasyonun değeri 3’ün üzerindedir. Sonuç olarak verilerin normal dağılım göstermediği ortaya çıkmaktadır (Bulmer, 1979; Balanda and MacGillivray, 1988).

Tablo 5: T- test Sonuçları

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	t Değeri	Sig.
Cari oran – cari oran son	,731	,472
Asit test oranı – asit test oranı son	1,023	,317
Nakit oranı – nakit oranı son	,440	,664
Yabancı kaynakların pasife oranı – yabancı kaynakların pasife oranı son	,641	,528
Sermayenin toplam varlıklara oranı – Öz sermayenin toplam varlıklara oranı son	-,945	,355
Kısa vadeli borçların pasife oranı - kısa vadeli borçların pasife oranı son	-1,270	,217
Uzun vadeli borçların pasife oranı - uzun vadeli borçların pasife oranı son	1,545	,137

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	t Değeri	Sig.
Öz sermayenin yabancı kaynağa oranı – öz sermayenin yabancı kaynağa oranı son	,998	,329
MDVnin AKTİFE oranı – MDVnin AKTİFE oranı son	-,998	,329
Net karın varlıklara oranı – net karın varlıklara oranı son	,863	,397
net karın öz sermayeye oranı – net karın öz sermayeye oranı	1,334	,196
Toplam dönen varlıklar – toplam dönen varlıklar son	-1,232	,231
Hazır değerler - hazır değerler son	,121	,905
Menkul kıymetler - menkul kıymetler son	-1,039	,310
Kısa vadeli ticari alacaklar – kısa vadeli ticari alacaklar son	1,188	,248
Kısa vadeli finansal kiralama alacakları – kısa vadeli finansal kiralama alacakları son	1,000	,328
Kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar – kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar son	-1,978	,063***
Kısa vadeli diğer alacaklar – kısa vadeli diğer alacaklar son	-,368	,716
Canlı varlıklar - canlı varlıklar son	1,000	,328
Stoklar - stoklar son	,501	,621
Devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar - devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar son	-1,000	,328
Satım amaçlı elde tutulan varlıklar – satım amaçlı elde tutulan varlıklar son	1,036	,311
Kısa ertelenen vergi varlıkları – kısa ertelenen vergi varlıkları son	-,794	,436
Diğer dönen varlıklar – diğer dönen varlıklar son	1,873	,074***

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	t Değeri	Sig.
Toplam duran varlıklar – toplam duran varlıklar son	,429	,672
Uzun vadeli ticari alacaklar – uzun vadeli ticari alacaklar son	-,999	,329
Uzun vadeli finansal kiralama alacakları – uzun vadeli finansal kiralama alacakları son	1,000	,328
Uzun vadeli ilişkili taraflardan alacaklar – uzun vadeli ilişkili taraflardan alacaklar son	1,000	,328
Uzun vadeli diğer alacaklar – uzun vadeli diğer alacaklar son	-1,000	,328
Duran finansal varlıklar – duran finansal varlıklar son	-1,052	,306
Yatırım amaçlı gayrimenkuller – yatırım amaçlı gayrimenkuller son	-,869	,400
Maddi duran varlıklar – maddi duran varlıklar son	,095	,925
Maddi olmayan varlıklar – maddi olmayan varlıklar son	2,219	,037**
Uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları – uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları son	-1,424	,175
Diğer duran varlıklar – diğer duran varlıklar son	,579	,568
Toplam varlıklar – toplam varlıklar son	,688	,499
Toplam kısa vadeli borçlar – toplam kısa vadeli borçlar son	-,980	,338
Kısa süreli finansal borçlar – kısa süreli finansal borçlar son	1,461	,160
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı – uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı son	,206	,838
Kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar – kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar son	-1,326	,198
Kısa süreli diğer finansal yükümlülükler – kısa süreli diğer finansal yükümlülükler son	1,408	,173

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	t Değeri	Sig.
Kısa vadeli ticari borçlar – kısa vadeli ticari borçlar son	1,126	,272
Kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar – kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar son	-,412	,684
Kısa vadeli alınan avanslar – kısa vadeli alınan avanslar son	-1,408	,173
Kısa vadeli inşaat söz hak ediş bedelleri – kısa vadeli ins söz hak ediş bedelleri son	-1,000	,328
Kısa vadeli borç karşılıkları – kısa vadeli borç karşılıkları son	-1,334	,196
Kısa vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri – kısa vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri son	-,961	,347
Kısa vadeli diğer yükümlülükler – kısa vadeli diğer yükümlülükler son	1,364	,186
Toplam uzun vadeli borçlar – toplam uzun vadeli borçlar son	,085	,933
Uzun vadeli finansal borçlar – uzun vadeli finansal borçlar son	-,571	,573
Uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar – uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar son	-1,258	,222
Uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler – uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler son	1,377	,182
Uzun vadeli ticari borçlar – uzun vadeli ticari borçlar son	1,135	,269
Uzun vadeli ilişkili taraflara borçlar – uzun vadeli ilişkili taraflara borçlar son	-1,437	,165
Uzun vadeli alınan avanslar – uzun vadeli alınan avanslar son	1,000	,328
Uzun vadeli borç karşılıkları – uzun vadeli borç karşılıkları son	,828	,417
Toplam öz sermaye – toplam öz sermaye son	,221	,827
Sermaye – sermaye son	,595	,558

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	t Değeri	Sig.
Toplam sermaye yedekleri – toplam sermaye yedekleri son	-3,074	,006*
Hisse senetleri ihraç primleri – hisse senetleri ihraç primleri son	-1,263	,220
Yeniden değerleme fonu – yeniden değerleme fonu son	1,000	,328
Öz sermaye enflasyon düzeltme farkları – öz sermaye enflasyon düzeltme farkları son	,843	,408
Toplam kar yedekleri – toplam kar yedekleri son	-,344	,734
Yasal yedekler – yasal yedekler son	-1,062	,300
Statü yedekleri – statü yedekleri son	-1,000	,328
Olağanüstü yedekler – olağanüstü yedekler son	-1,202	,242
Toplam dönem net kari zararı – toplam dönem net kari zararı son	,891	,384
Yabancı para cevrım karları – yabancı para cevrım karları son	-1,000	,328

* (p<0,001)

** (p<0,05)

*** (p<0,10)

Yukarıda ki tabloda görüldüğü üzere, t-test sonucuna göre anlamlı fark olan kalemler; kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar, diğer dönen varlıklar, maddi olmayan varlıklar ve toplam sermaye yedekleri kalemleri olarak sıralanmaktadır. Söz konusu kalemlerin t- test sonucuna göre p değerleri %5 ve %10 seviyesinden küçük olduğu için mevcut kalemlerde anlamlı bir fark olduğu meydana çıkmaktadır.

Tablo 6: Wilcoxon İşaretli Sıra Testi Sonuçları

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	z Değeri	Asymp. Sig.
Cari oran – cari oran son	-,114 ^b	,910
Asit test oranı – asit test oranı son	-1,068 ^c	,286
Nakit oranı – nakit oranı son	-,178 ^b	,859
Yabancı kaynakların pasife oranı – yabancı kaynakların pasife oranı son	-,310 ^c	,756
Sermayenin toplam varlıklara oranı – Öz sermayenin toplam varlıklara oranı son	-,738 ^b	,460
Kısa vadeli borçların pasife oranı - kısa vadeli borçların pasife oranı son	-,785 ^b	,432
Uzun vadeli borçların pasife oranı - uzun vadeli borçların pasife oranı son	-1,729 ^c	,084***
Öz sermayenin yabancı kaynağa oranı – öz sermayenin yabancı kaynağa oranı son	-1,448 ^c	,148
MDVnin AKTİFE oranı – MDVnin AKTİFE oranı son	-,370 ^b	,711
Net karın varlıklara oranı – net karın varlıklara oranı son	-,196 ^b	,845
net karın öz sermayeye oranı – net karın öz sermayeye oranı	-,241 ^c	,809
Toplam dönen varlıklar – toplam dönen varlıklar son	-1,710 ^b	,087***
Hazır değerler - hazır değerler son	-,851 ^c	,395
Menkul kıymetler - menkul kıymetler son	-1,826 ^b	,068
Kısa vadeli ticari alacaklar – kısa vadeli ticari alacaklar son	-1,647 ^c	,100
Kısa vadeli finansal kiralama alacakları – kısa vadeli finansal kiralama alacakları son	-1,000 ^c	,317

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	z Değeri	Asymp. Sig.
Kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar – kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar son	-2,803 ^b	,005*
Kısa vadeli diğer alacaklar – kısa vadeli diğer alacaklar son	-,355 ^c	,723
Canlı varlıklar - canlı varlıklar son	-1,000 ^c	,317
Stoklar - stoklar son	-,549 ^b	,583
Devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar - devam eden inşaat sözleşmelerinden alacaklar son	-,447 ^b	,655
Satım amaçlı elde tutulan varlıklar – satım amaçlı elde tutulan varlıklar son	-1,826 ^c	,068***
Kısa ertelenen vergi varlıkları – kısa ertelenen vergi varlıkları son	-,730 ^b	,465
Diğer dönen varlıklar – diğer dönen varlıklar son	-1,720 ^c	,085***
Toplam duran varlıklar – toplam duran varlıklar son	-,588 ^b	,557
Uzun vadeli ticari alacaklar – uzun vadeli ticari alacaklar son	-,535 ^b	,593
Uzun vadeli finansal kiralama alacakları – uzun vadeli finansal kiralama alacakları son	-1,000 ^c	,317
Uzun vadeli ilişkili taraflardan alacaklar – uzun vadeli ilişkili taraflardan alacaklar son	-1,000 ^c	,317
Uzun vadeli diğer alacaklar – uzun vadeli diğer alacaklar son	-1,000 ^b	,317
Duran finansal varlıklar – duran finansal varlıklar son	-,943 ^b	,345
Yatırım amaçlı gayrimenkuller – yatırım amaçlı gayrimenkuller son	-,535 ^b	,593
Maddi duran varlıklar – maddi duran varlıklar son	-,909 ^b	,363

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	z Değeri	Asymp. Sig.
Maddi olmayan varlıklar – maddi olmayan varlıklar son	-2,953 ^c	,003*
Uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları – uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları son	-2,023 ^b	,043**
Diğer duran varlıklar – diğer duran varlıklar son	-,800 ^c	,424
Toplam varlıklar – toplam varlıklar son	-,071 ^c	,943
Toplam kısa vadeli borçlar – toplam kısa vadeli borçlar son	-,738 ^b	,460
Kısa sureli finansal borçlar – kısa sureli finansal borçlar son	-2,272 ^c	,023**
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı – uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı son	-,338 ^b	,735
Kısa sureli finansal kiralama işlemlerinden borçlar – kısa sureli finansal kiralama işlemlerinden borçlar son	-2,547 ^b	,011**
Kısa sureli diğer finansal yükümlülükler – kısa sureli diğer finansal yükümlülükler son	-,980 ^c	,327
Kısa vadeli ticari borçlar – kısa vadeli ticari borçlar son	-2,726 ^c	,006*
Kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar – kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar son	-2,271 ^b	,023**
Kısa vadeli alınan avanslar – kısa vadeli alınan avanslar son	-1,705 ^b	,088***
Kısa vadeli inşaat söz hak ediş bedelleri – kısa vadeli ins söz hak ediş bedelleri son	-1,000 ^b	,317
Kısa vadeli borç karşılıkları – kısa vadeli borç karşılıkları son	-,282 ^b	,778
Kısa vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri – kısa vadeli ertelenen vergi yükümlülükleri son	-,059 ^b	,953
Kısa vadeli diğer yükümlülükler – kısa vadeli diğer yükümlülükler son	-1,269 ^c	,204

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	z Değeri	Asymp. Sig.
Toplam uzun vadeli borçlar – toplam uzun vadeli borçlar son	,000 ^d	1,000
Uzun vadeli finansal borçlar – uzun vadeli finansal borçlar son	-,943 ^c	,345
Uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar – uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar son	-2,366 ^b	,018**
Uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler – uzun vadeli diğer finansal yükümlülükler son	-1,461 ^c	,144
Uzun vadeli ticari borçlar – uzun vadeli ticari borçlar son	-1,604 ^c	,109
Uzun vadeli ilişkili taraflara borçlar – uzun vadeli ilişkili taraflara borçlar son	-1,604 ^b	,109
Uzun vadeli alınan avanslar – uzun vadeli alınan avanslar son	-1,000 ^c	,317
Uzun vadeli borç karşılıkları – uzun vadeli borç karşılıkları son	-,664 ^c	,507
Toplam z sermaye – toplam öz sermaye son	-,722 ^b	,470
Sermaye – sermaye son	-,447 ^c	,655
Toplam sermaye yedekleri – toplam sermaye yedekleri son	-3,883 ^b	,000*
Hisse senetleri ihraç primleri – hisse senetleri ihraç primleri son	-1,069 ^b	,285
Yeniden değerleme fonu – yeniden değerleme fonu son	1,000 ^c	,317
z sermaye enflasyon düzeltme farkları – z sermaye enflasyon düzeltme farkları son	-,280 ^c	,779
Toplam kar yedekleri – toplam kar yedekleri son	-,356 ^c	,722
Yasal yedekler – yasal yedekler son	-1,483 ^b	,138
Statü yedekleri – statü yedekleri son	-1,000 ^b	,317

Rasyolar ve Bilanço Kalemleri	z Değeri	Asymp. Sig.
Olağanüstü yedekler – olağanüstü yedekler son	-,845 ^b	,398
Toplam dönem net kari zararı – Toplam dönem net kari zararı son	-,196 ^b	1,000
Yabancı para cevrım karları – Yabancı para cevrım karları son	-1,000 ^b	,317
Geçmiş yıllar karları zararları – Geçmiş yıllar karları zararları son	-,601 ^c	,548
Toplam pasifler	-,118 ^b	,906

* (p<0,01)

** (p<0,05)

*** (p<0,10)

Yukarıdaki tabloda rasyoların ve bilanço kalemlerinin z değerleri incelenmiştir. Uzun vadeli borçların pasiflere oranında z değerine göre anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca bilanço kalemlerinden de birçok kaleme anlamlı fark olduğu göze çarpmaktadır. Anlamlı fark olan kalemler; toplam dönen varlıklar, menkul kıymetler, kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar, satım amaçlı elde tutulan varlıklar, diğer dönen varlıklar, maddi olmayan varlıklar, kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar, kısa vadeli alınan avanslar, uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar, uzun ertelenen vergi varlıkları, kısa süreli finansal borçlar, kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar, kısa vadeli ticari borçlar ve toplam sermaye yedekleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Yukarıdaki incelenen Tablo 5 ve Tablo 6'dan görüldüğü gibi bazı kalemlerin hem t değerlerinde hem de z değerlerinde değişmeler vardır. T-test ve Wilcoxon İşaretili Sıra Testi 'ne göre anlamlı fark gösteren kalemler; kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar, diğer dönen varlıklar, maddi olmayan varlıklar ve toplam sermaye yedekleri kalemleridir. Söz konusu kalemlerin uygulanan analizlerde hem t test

değeri hem de z değeri sonuçları bazı kalemlerde $p < \%1$, $p < \%5$ ve bazı kalemlerde $p < \%10$ seviyesinde olduğundan dolayı anlamlı bir fark oluşturmaktadırlar. Fakat bazı kalemlerde t- Test sonucunda t değeri anlamlı bir fark vermese de Wilcoxon İşaretli Sıra Testi analizinde z değeri anlamlı bir fark veren kalemler ve bir rasyo mevcuttur. Örneğin; uzun vadeli borçların pasiflere oranı yani finansal kaldıraç oranının t test sonucu anlamlı olmasa da z değeri $\%10$ seviyesinden küçük olduğu için anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bilanço kalemlerine bakıldığında toplam dönen varlıklar, menkul kıymetler, satım amaçlı elde tutulan varlıklar, uzun ertelenen vergi varlıkları, kısa süreli finansal borçlar, kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar, kısa vadeli ticari borçlar, kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar, kısa vadeli alınan avanslar, uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar kalemlerinin z değer sonuçları anlamlı bir fark olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Kalemler ve rasyolar normal dağılım göstermediği için z değerinin sonucu daha anlamlı kabul edilmektedir. Bu kalemlerde ve rasyolarda t değerleri anlamlı bir fark vermese de z değerlerinin $p < \%1$, $p < \%5$ ve $p < \%10$ düzeyinde olması anlamlı bir fark olduğunu söylemek için yeterlidir.

Yukarıdaki sonuçlara dayanarak H_0-1 ve H_0-2 kısmen kabul edilmiştir. Bunun anlamı UFRS'ye geçişin etkileri bazı kalem ve rasyolar da anlamlı bir fark olarak ortaya çıkmasına rağmen bazı kalemler de ve rasyolar da anlamlı bir sonuç ortaya çıkarmamaktadır.

Daha önce yapılan literatür çalışmasında da görüldüğü üzere, UFRS'lerin bilanço kalemleri ve rasyolar üzerinde ki etkileri hem dünya çapında hem de Türkiye'de incelenmiş ve ölçülmüştür. Yapılan çalışmalar da göstermektedir ki, bazı bilanço kalemleri ve rasyolar UFRS'ye geçişten etkilenmiş ve anlamlı sonuçlar vermiştir.

Fakat bazı kalemler ve rasyolar da anlamlı sonuçlar elde edilememiştir. Örneğin, Akgün (2006) yapmış olduğu çalışmasının sonucunda öz kaynak ve borç kalemlerinde anlamlı farklılıklar olduğu sonucunu bulmuştur. Her iki çalışmada özellikle kısa süreli borç kalemlerinde anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir.

Çelik, Aygören ve Uyar (2007) SPK'ya bağlı şirketler üzerinde bir çalışma yürütmüşlerdir. Çalışmalarında birçok rasyoda değişiklik olduğunu belirtmişlerdir. Hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerinde yapılan bu çalışma ise rasyo bazında anlamlı fark olduğu saptanan tek oran kaldıraç oranıdır. Yani uzun vadeli borçların pasiflere oranında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Fakat Çekik, Aygören ve Uyar'ın çalışmalarında kaldıraç oranı dışında öz sermayenin borç oranı ve duran varlıkların öz sermayeye oranında anlamlı farklıklara ulaşmışlardır.

Terzi, Öktem ve Şen'in (2013) yaptıkları çalışmada ortaya çıkan sonuçlara hizmet sektörü üzerinde yapılan bu çalışmanın sonuçlarına hemen hemen paralel gitmektedir. Terzi, Öktem ve Şen'in çalışmalarını imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmeler üzerinde yapmış ve yapılan bu çalışmada farklılık gösteren kalemler dışındaki kalemlerde de değişiklikler olduğunu bulmuşlardır. Örneğin, hizmet sektöründe yapılan bu çalışmada duran varlıklar ve stoklar kalemlerinde anlamlı bir fark elde edilememiştir. Fakat Terzi, Öktem ve Şen'in yaptıkları çalışmada söz konusu kalemlerde de anlamlı farklar elde edilmiştir. Ayrıca hizmet sektöründe yapılan çalışmada sadece kaldıraç oranında anlamlı bir fark bulunmasına istinaden Terzi, Öktem ve Şen'in yaptıkları çalışmada diğer bir takım rasyolarda da anlamlı bir fark göze çarpmaktadır. Yapılan bu çalışmada ise; alacak devir hızı, cari oran, toplam kısa vadeli yükümlülüklerin maddi duran varlıklara oranı, kısa vadeli yabancı

yükümlülüklerin toplam varlıklara oranı, öz sermayenin devir hızı, varlık devir hızı ve duran varlık devir hızı gibi rasyo sonuçlarında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.

Elitaş (2010) yılında BİST'te faaliyet gösteren iki işletme üzerinde bir çalışma yapmıştır. Yaptığı çalışmanın sonucunda UFRS'ye geçişin bilanço kalemleri ve rasyolar üzerinde çok fazla bir fark yaratmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise birçok kalemden anlamlı farklar elde edilmiştir. Hizmet sektöründe yapılan bu çalışmada UFRS'ye geçiş rasyolarının birçoğunda örneğin; cari oran, asit test oranı gibi, bununla birlikte bilançoda örneğin; toplam varlık, toplam borç, öz sermaye gibi kalemlerde bir değişiklik bulunamamıştır. Bu sonuçlar Türkiye'de yapılan en önemli çalışmalardan bir tanesi olan Mısırlıoğlu, Tucker ve Yükseltürk'ün (2011) çalışmalarının sonuçlarıyla paraleldir.

Avrupa ve diğer ülkelerdeki çalışmalar incelendiğinde de paralel sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Örneğin, Cllao, Jarne ve Lainez (2007) İspanya da yaptıkları çalışmalarında bu çalışmaya paralel olarak bilanço kalemlerinin öz kaynaklarında, uzun vadeli yabancı kaynaklarında anlamlı farklar tespit etmişlerdir. Fakat yapılan çalışmadan farklı olarak nakit ve nakde dönüştürülebilen varlıklarda ayrıca işletmenin kredi kalemlerinde de anlamlı farklar tespit etmişlerdir.

Lantoo ve Sahlsrön (2009) Finlandiya da faaliyet gösteren işletmeler üzerinde yaptıkları çalışmalarında bu çalışmayla aynı doğrultuda sonuçlar elde etmişlerdir. Örneğin; kaldıraç oranında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Öte yandan Lantoo ve Sahlsrön çalışmalarında varlık kalemleri üzerinde bir değişim bulamamışlardır. Bu çalışmada ise etkilenen varlık kalemleri mevcuttur. Örneğin; menkul kıymetler, satım

amaçlı elde tutulan varlıklar, diğer dönen varlıklar, maddi olmayan varlıklar gibi varlık hesabı kalemlerinde anlamlı farklılıklar mevcuttur.

Hizmet sektörü üzerinde yapılan bu çalışmanın sonuçları, Cortesi, Montani ve Tettamanzi'nin (2009) Milano Menkul Kıymetler Borsasına kayıtlı işletmeler üzerinde yaptıkları çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Maddi olmayan duran varlıklar üzerinde ki anlamlı değişim iki çalışmada da mevcuttur. Fakat Cortesi, Montani ve Tettamanzi'nin çalışmalarında maddi olmayan duran varlıkların yanında maddi duran varlıklarda da anlamlı farklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yaptıkları çalışmada ele aldıkları rasyolarda kaldıraç oranında anlamlı bir sonuç elde edememişlerdir. Kaldıraç oranındaki anlamlı fark sonucuna yaptıkları çalışma ile Blanchette, Racicot ve Girard'ın (2011) ulaştığı görülmektedir. Yaptıkları çalışmada kaldıraç oranına ek olarak likidite ve karlılık oranlarında da anlamlı farklar tespit etmişlerdir. Hizmet sektöründe yapılan bu çalışmada ise likidite ve karlılık oranlarında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Yukarıda sözü edilen kalemlerdeki azalma ve artışlara göre yapılan analizler sonucu 'maddi duran varlıklarda' Tablo 3'ten görülebileceği gibi UFRS'lerin uygulanmaya başlanmasından sonra bir azalış yaşanmıştır. Azalış istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç vermese de 'maddi duran varlıklardaki' azalışın iki nedeni olabilir. Bu nedenler; UMS 40 ile 'Yatırım amaçlı gayrimenkuller' kaleminin 'maddi duran varlıklar' kaleminden ayrı olarak gösterilmesi ve UMS 36 ile zorunlu hale gelen değer düşüklüğünün uygulanmasıdır. 'Yatırım amaçlı gayrimenkullerin' yeni uygulamaya (UMS 40) başlanmasından sonra kendi başına bir kalem olarak gösterilmesi zorunluluğu nedeniyle söz konusu kalemin artması beklenmektedir. Ama yapılan çalışma göstermektedir ki hizmet işletmelerinde 'yatırım amaçlı

gayrimenkullerde' UFRS'ye geçiş döneminde Tablo 3'te de görüldüğü gibi bir azalış mevcuttur. Dolayısıyla, 'maddi duran varlıklardaki' azalışın nedeni UMS 40'dan değil UMS 36'dan kaynaklanan değer düşüklüğünün olduğu söylenebilir. Bununla birlikte 'maddi olmayan duran varlıklar' kaleminde de UFRS'lerin uygulanmaya başlanmasından sonra bir azalma olduğu görülmektedir. Ayrıca bu sonuç Tablo 6'dan da görüleceği gibi anlamlı bir fark göstermektedir. Bunun nedenleri yeni uygulamada araştırma ve geliştirme giderlerinin 'maddi olmayan duran varlıklar' kaleminden ayrılıp, ayrı bir kalem altında gösterilmesi gerekliliği ve UMS 38 kapsamında değer düşüklüğü uygulamasının yapılmasıdır. Bu çalışmada gelir tablosu kalemlerini inceleyemediğimizden dolayı araştırma ve geliştirme giderleri hakkında herhangi bir yorum yapılamamaktadır. Fakat ar-ge giderleri, maddi olmayan duran varlıklardan ayrılıp sermayeye eksi olarak işlenmiş olabilir. Sonuç olarak, 'maddi olmayan duran varlıklar' kalemindeki azalış değer düşüklüğü uygulamasından kaynaklanmaktadır.

'Kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar' kaleminde ise Tablo 3 ve Tablo 6'dan da görüleceği gibi artış olmuş ve bu artış istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç vermiştir. 'Kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar' kalemindeki artış UMS 24'den kaynaklanmıştır. Bunun nedeni yeni uygulama (UMS 24) ile zorunlu hele gelen sınıflandırma faktörü olmuştur. 'İlişkili taraflardan alacaklar' kalemi 'ticari alacaklar' kaleminden ve 'diğer ticari alacaklar' kaleminden ayrılmış kendi başına bir kalem olarak gösterilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Tablo 3'ten görüldüğü gibi 'kısa vadeli ticari alacaklar' kaleminde UFRS'lerin uygulanmaya başlanmasından sonra bir azalış ama 'diğer ticari alacaklar' kaleminde ise bir artış görülmektedir. Fakat yapılan bu çalışmada 'kısa vadeli ticari alacaklar' ve 'diğer ticari alacaklar'

kalemlerindeki değişimler istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç vermemiştir. Öte yandan, ‘Uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları’ kaleminde bir artış görölmektedir ve bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır. Bunun nedeni; eski uygulamada sadece gelir vergisi yükümlülükleri gösterilmekteyken yeni uygulamayla (UMS 12) vergi yükümlülüklerinin; ertelenen vergi yükümlülükleri ve vergi varlıkları olarak rapor edilmesi zorunlu hale gelmesidir. Dolayısıyla, UMS 12 ile getirilen bu sınıflandırma ile ‘uzun vadeli ertelenen vergi varlıklarının’ artmış olduğu görölmektedir.

‘Toplam dönen varlıklara’ bakıldığında bir artış olduğu görölmektedir ve bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu artışın sebebi Tablo 3’ten görüleceği gibi ‘menkul kıymetlerdeki’ artış veya ‘kısa ertelenen vergi varlıklarındaki’ artıştan kaynaklanabilir. ‘Kısa vadeli ertelenen vergi varlıklar’ kaleminde bir artış mevcuttur ve artış nedeni UMS 12’den kaynaklanmıştır. Ancak, Tablo 6’ya bakıldığında bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görölmektedir. ‘Menkul kıymetlere’ bakıldığında ise yine bir artış mevcuttur ve Tablo 6’dan da görüleceği gibi bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır. Dolayısıyla ‘toplam dönen varlıklardaki’ artışın nedeni ‘menkul kıymetlerdeki’ artış olduğu söylenebilir. ‘Menkul kıymetlerdeki artışın nedeni yeni uygulama (UMS 39) olabilir. Eski uygulamada menkul kıymetler maliyet değeriyle değerlendiriliyordu ama UMS 39 ile birlikte borsa değeri ile değerlendirilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla, menkul kıymetlerdeki artışın nedeni UMS 39 olduğu sonucuna varılabilir.

Anlamlı fark gösteren diğer bir bilanço kalemi ise ‘kısa vadeli ticari borçlar’ kalemidir. Tablo 3’den de görüleceği gibi yeni uygulamayla birlikte bu kalem düşüş göstermiştir. Ayrıca Tablo 6’ya bakıldığında bu düşüşün istatistiksel olarak anlamlı olduğu görölmektedir. Diğer taraftan, ‘kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar’ kalemi ise

artış göstermiştir ve bu artış da istatistiki olarak anlamlıdır. Bahsedilen iki kalem arasındaki anlamlı değişim ilişkilidir. ‘Kısa vadeli ticari borçların’ azalmasının ve ‘kısa vadeli ilişkili taraflara olan borçların artmasının’ nedeni yeni uygulama (UMS 24) ile birlikte gelen sınıflandırma farkı olduğu söylenebilir. Sınıflandırma farkıyla kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar, kısa vadeli ticari borçlardan ayrılmış ve kendi başına bir kalem olarak gösterilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklama ve yorumlar UMS ve UFRS’ler göz önünde bulundurularak SPK (1989, XI/1, XI/5 ;) SPK (2003, XI/25) ve Mısırlıoğlu, İ. U. Tucker, J. ve Yükseltürk, O. (2013) kaynaklarına dayanarak yapılmıştır.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

UMS/UFRS'lerin tüm dünyada kabul görmesi ve 2005 yılı itibariyle borsaya kayıtlı birçok işletme için zorunlu hale gelmesi muhasebe sistemi için önemli bir konudur. Bundan dolayı; yerel muhasebe sisteminin UMS'na uyarlanabilmesi ve uyarlama sonrasında oluşabilecek muhtemel etkiler en çok tartışılan konular olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Dolayısıyla, işletmelerin bilanço kalemleri ve rasyoları üzerinde oluşturacağı etkinin incelenmesi adına literatürden de görüleceği gibi birçok çalışma yapılmıştır. Fakat diğer çalışmalardan ayrı olarak bu çalışmada, spesifik olarak Türkiye'de faaliyette bulunan hizmet sektöründeki işletmeler incelenmiştir.

Bu çalışmada, 2005 yılında uygulanması zorunlu hale getirilen UMS/UFRS'lerin geçiş yılı (2004- 2005) temel alınarak, İMKB'de faaliyet gösteren hizmet işletmelerinin bilanço kalemlerinin ve rasyolarının etkilenip etkilenmediği, Eşleştirilmiş İki Grup Arasındaki Farkların Testi ayrıca elde edilen veriler normal dağılım göstermediği için Wilcoxon İşaretili Sıra Testi uygulanarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan analizlerin sonucu olarak, bazı bilanço kalemlerinde ve bir rasyoda anlamlı farklar elde edilmiştir. Çalışmada UMS/UFRS'ler geçiş dönemiyle sınırlı olduğu için bilançolarda tam bir uyumlaştırma söz konusu olamaya bilir.

İstatistiksel olarak anlamlı fark elde edilen bilançodaki aktif kalemlerden maddi olmayan duran varlıklardır. Söz konusu kalemlerde bir azalma olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, kısa vadeli ilişkili taraflardan alacaklar kaleminde de bir artış

meydana gelmiştir. Diğer bir artış uzun vadeli ertelenen vergi varlıkları kaleminde olmuştur. Aktif hesaplardan toplam dönen varlıklar ve menkul kıymetler kalemlerinde de istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı fark bulunan diğer aktif hesaplar ise satım amaçlı elde tutulan varlık kalemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Pasif hesaplara bakıldığında ise, kısa vadeli borçlar kaleminde bir azalış meydana gelmiştir. Kısa vadeli ilişkili taraflara borçlar kaleminde bir artış mevcuttur. İki kalem arasındaki anlamlı değişim ilişkilidir. Diğer anlamlı sonuç veren pasif hesaplar ise; kısa süreli finansal borçlar, kısa süreli finansal kiralama işlemlerinden borçlar, kısa vadeli alınan avanslar, uzun vadeli finansal kiralama işlemlerinden borçlar kalemleridir. Diğer taraftan, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunan tek rasyo ise kaldıraç oranıdır.

Tüm sonuçlara dayanarak görülmektedir ki, UMS/UFRS'lerin uygulanması çok büyük değişimlere yol açmamaktadır. Bir başka deyişle, UMS/UFRS'lerin bilanço kalemleri üzerinde önemli bir etkisi bulunmamakta ve sadece bir rasyoda anlamlı bir fark oluşturmaktadır. Finansal tablo kullanıcıları örneğin; kredi verenler, yatırımcılar ve işletme yöneticileri görmelidirler ki UMS/UFRS'ye geçiş Türkiye'deki İMKB'ye kayıtlı hizmet işletmelerinin finansal durumlarında çok da önemli bir fark yaratmamaktadır. İşletmeler finansal tablolarını değerlendirirken bu durumu dikkate alıp ona göre karar vermelidirler. Ancak, bu durum UMS/UFRS'lere geçişin anlamsız olduğu yada UMS/UFRS'lerin kullanılmasının gereksiz olduğu anlamına gelmemektedir. Diğer bir deyişle, yatırımcılar ve kredi kuruluşları gibi finansal tablo kullanıcıları bilmelidirler ki UMS/UFRS'lere geçiş işletmelerin finansal

pozisyonlarında bir fark yaratmasa da, finansal tabloların güvenilirliğini, karşılaştırılabilirliğini ve şeffaflığını arttırmaktadır.

Diğer taraftan işletme yöneticileri de bilmelidirler ki, UMS/UFRS gibi dünya çapında genel kabul görmüş ve güvenilir standartların uygulanması finansal tablolarının uluslararası alanda güvenilirliğini, karşılaştırılabilirliğini ve şeffaflığını arttıracaktır. Dolayısıyla, bu standartların kullanılması uluslararası yatırımcıları çekmekte oldukça faydalı olacaktır. Bu çalışmadaki en önemli önerimiz UMS/UFRS'lerin kullanılmaya devam edilmesidir.

Bu çalışmada ortaya çıkan öneriler ışığında çalışma ile ilgili sınırlılıklardan da bahsetmek gerekmektedir. Bu sınırlılıklardan bir tanesi örneklem olarak sadece hizmet işletmelerinin ele alınmasıdır. Bu bağlamda, bu çalışmanın sonuçlarından tüm işletmeleri bir genelleme yapmak mümkün olmayacaktır. Ancak, bu çalışmanın sonuçları Türkiye'de İMKB'de kayıtlı olan imalat işletmeleri ve diğer tüm işletmeler üzerinde yapılan çalışmaların sonuçları ile bir kıyaslama yapabilme imkanı ortaya koyacaktır. Çalışmanın ikinci önemli kısıtlaması ise geçiş yılının ele alınmasıdır. Buradaki en önemli kısıt geçiş yılının UMS/UFRS'lerin kullanılmaya başlandığı ilk yıl olmasından dolayı işletmelerin adaptasyon sorunu yaşamamasıdır.

REFERANSLAR

Ağca, A. ve Aktaş, R. (2007). Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama (IAS/IFRS) Standartları İMKB’de Yer Alan Firmaların Finansal Tablolarını Nasıl Etkiledi?. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (18), 1-16.

Akbulut Y. ve Yanık S. (2007). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişin Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 9(4), 87-97.

Akdoğan, N. ve Hamdi A. (1987). *Muhasebe Teorileri*, Ankara: Gazi Üniversitesi Yayın İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları

Akgül, B. A. ve Akay, H. (2006). *Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’deki Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma*. İstanbul: Türkmen Kitapevi.

Akgün, A. İ. (2013). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkisi: İMKB’ye Yönelik Bir Araştırma. *Dogus University Journal*, 14(1), 10-26.

Alkan, G.I. & Dogan, O. (2012) “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Rasyolara Kısa ve Uzun Donemli Etkileri: İMKB’de bir Araştırma” *The Journal of Accounting and Finance MUFAD*, 87-100

Aslan, H. (1998). *Hizmet Ekonomisi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Ataman, B. Ve Ozden, E.A. (2009). Tek Düzen Hesap Planına Göre Hazırlanan Finansal Tabloların UFRS'ye Uyarlanması ve Rasyo Yöntemi ile Analizi. *The Journal of Accounting and Finance MUFAD*, 44, 59-73.

Atmaca, M. ve Çelenk, H. (2011). Uluslararası Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi ile Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma. *The Journal of Accounting and Finance MUFAD*, 49, 87-100.

Atmaca, M. (2010). Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının İşletmelerin Finansal Analizine Etkilerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, 545

Ayboğa, H. (2002). Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(8), 39-55.

Balanda, K. P. ve MacGillivray, H. L. (1988). Kurtosis: a critical review. *The American Statistician*, 42(2), 111-119.

Balsari, K.C. ve Varan S. (2014), 'IFRS implementation and studies in Turkey', *Accounting and Management Information Systems*, 13(2), 373-399.

Barone, E., Birt, J. ve Moya, S. (2014). Lease Accounting: A Review of Recent Literature. *Accounting in Europe*, 11(1), 35-54.

Bayri, O. (2010). Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, 28, 89-116.

Bayri, O. (2010). Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe – Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı Ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, 28, 89-90

Blanchette, M., Racicot, F. É. Ve Girard, J. Y. (2011). *The effects of IFRS on financial ratios: Early evidence in Canada* 110302.

Blanchette, M., Racicot, F. É., Sedzro, K. ve Simonova, E. (2013). IFRS Adoption in Canada: An Empirical Analysis of the Impact on Financial Statements. *Certified General Accountants Association of Canada*, 978-1.

Bulmer, M. (1979). Concepts in the analysis of qualitative data. *The Sociological Review*, 27(4), 651-677.

Büyüksalvarcı, A. ve S. Uyar (2011). Farklı Muhasebe Düzenlemelerine Göre Hazırlanan Mali Tablolardan Elde Edilen Finansal Oranlar İle Şirketlerin Hisse Senedi Getirileri ve Piyasa Değerleri Arasındaki İlişki. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 53: 25-48.

Callao, S., Jarne, J. I. ve Láinez, J. A. (2007). Adoption of IFRS In Spain: Effect On The Comparability and Relevance of Financial Reporting. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 16(2), 148-178.

- Celik, M., Aygoren, H. ve Uyar, S. (2007). The Impact of International Financial Reporting Standards on Financial Statements and Financial Ratios. *In The Balkan Countries 1st Conference on Accounting and Auditing, Edirne*, 834-835.
- Chen, X., Jiao, C.ve Zhang, J. (2011). Microencapsulation of Ammonium Polyphosphate With Hydroxyl Silicone Oil and Its Flame Retardance In Thermoplastic Polyurethane. *Journal of thermal analysis and calorimetry,104(3)*, 1037-1043.
- Cortesı, A., Montanı, E. Ve Tettamanzi, P. (2009), IAS/IFRS Adoption by Italian Listed Companies: First Empirical Evidences. *International Review of Business Research Papers*, 5(4), 388-398.
- Elitas, C. (2010). Türkiye Muhasebe Standartları / Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Benimsenmesinin Bazı Temel Finansal Oranlar Üzerindeki Etkisi Üzerine Uygulamalı Bir Değerlendirme. *Muhasebe ve Denetime Bakış [Accounting and Auditing Review]*, 30, 57-68
- Erdoğan, M. (2002). *Finansal Muhasebe*. İstanbul: Beta Yayınları
- Esaslar, S. Ğ. T., Temelleri, F. T. H. ve Politikaları, B. M. Sermaye Piyasası Kurulu (“SPK”), Seri: XI, No: 29 sayılı “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” ile işletmeler tarafından düzenlenecek finansal raporlar ile bunların hazırlanması ve ilgililere sunulmasına ilişkin ilke, usul ve esasları belirlemektedir. *Bu tebliğ, 1.*

Flbier, R. U., Lirio Silva, J. ve Pferdehirt, M. H. (2006). Impact Of Lease Capitalization On Financial Ratios of Listed German Companies. *Marc Henrik, Impact of Lease Capitalization on Financial Ratios of Listed German Companies (July 19, 2006).*

Gktan, E. (1980). Tekdüzen Muhasebe alışmalarında Uluslararası Deneyimler ve Türkiye'deki Uygulamalar, *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, 13. Türkiye Muhasebe Kongresi Bildirileri, 6 (21-22), 141-174.

Güner, M., Doğan, A. ve Alparıslan, H. (2013). Türkiye Muhasebe Standartları. Erişim Tarihi: 10 Mart 2015, <http://www.kgk.gov.tr/>

Iatridis, G. (2010). International Financial Reporting Standards and The Quality of Financial Statement Information. *International Review of Financial Analysis*,19(3), 193-204.

Industry Classification Benchmark (2013). Industry Structure and Definitions. Erişim Tarihi:05.Mayıs.2015, http://www.icbenchmark.com/ICBDocs/Structure_Defs_English.pdf

Jones, S. ve Higgins, A. D. (2006). Australia's Switch to International Financial Reporting Standards: A Perspective From Account Preparers. *Accounting & Finance*, 46(4), 629-652.

Kalaycı, ř. (2008). *SPSS Uygulamalı ok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. şti.

Lainez, J.A. ve Callao, S. (2000). The Effect of Accounting Diversity on Financial Analysis: Emprical Evidence. *The Internationnal Journal of Accounting*, 35,(1).

Lantto, A. M. ve Sahlström, P. (2009). Impact of International Financial Reporting Standard Adoption on Key Financial Ratios. *Accounting & Finance*,49(2), 341-361.

Mısırlıoğlu, İ. U., Tucker, J., ve Yükseltürk, O. (2013). Does mandatory adoption of IFRS guarantee compliance?. *The International Journal of Accounting*, 48(3), 327-363.

Özdemir, S. (2015). Bankalardaki Bölümsel Raporlama Uygulamalarının TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Uygulama Önerisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*

Pazarskis, M., Alexandrakis, A., Notopoulos, P. ve Kydros, D. (2011). IFRS Adoption Effects in Greece: Evidence From The IT Sector. *MIBES Transactions-International Journal*, 5(2), 101-111.

Sermaye Piyasası Kurulu (2013). Faaliyet Raporu. Erişim Tarihi: 20 Mart 2015, <http://www.spk.gov.tr>

SPK, 1989

SPK, 2003

- Stent, W., Bradbury, M.ve Hooks, J. (2010). IFRS İn New Zealand: Effects On Financial Statements and Ratios. *Pacific accounting review*, 22(2), 92-107.
- Terzi, S., Oktem, R. ve Sen, I. K. (2013). Impact of Adopting International Financial Reporting Standards: Empirical Evidence from Turkey. *International Business Research*, 6(4), 55.
- Tetik, N. ve Demirel, B. (2002). Türkiye’de Kamuyu Aydınlatmaya Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi-II. *Yaklaşım Dergisi*, 10(119).
- Türel, A. ve Türel, A. (2006). Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergilerin Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri: XI, No: 25 Sayılı Tebliği Doğrultusunda Finansal Tablolara Yansıtılması. *Mali Çözüm*, (74), 1-20.
- Ural A. ve Kılıç, İ.(2006). *Bilimsel araştırma süreci ve spss ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yalkın, Y. K. (2002). Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 4(2), 1-8.
- Yazıcı, M. (2003). Muhasebe Standartlarının Tanımı. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (18), 33-37.